บทที่ 4

ความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานกับลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ในปี พ.ศ. 2542 กับปี พ.ศ.2545

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานกับลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตารางไขว้ ทั้งนี้ตัวแปรอิสระประกอบด้วย ลักษณะทางประชากรได้แก่ เพศ และอายุ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมได้แก่ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ รายได้ของลูกจ้าง เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัย ส่วนตัวแปรตามคือ ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน เพื่อวิเคราะห์ว่าประชากรวัยแรงงานที่มีลักษณะดังกล่าวแตกต่างกัน จะมีความต้องการในการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และเพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ศึกษาว่าความสัมพันธ์ต่างๆ เป็นความสัมพันธ์ที่แท้จริงและคงเดิมหรือไม่ โดยการใช้อายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม อนึ่ง การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการแสดงร้อยละที่ถ่วงน้ำหนักแล้ว เพื่อให้เป็นตัวแทนของประชากรทั้งประเทศ ในขณะที่จำนวนตัวอย่างที่นำเสนอประกอบนั้นเป็นจำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการสำรวจก่อนจะนำมาถ่วงน้ำหนัก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะทางประชากร

4.1.1 เพศ

เพศเป็นลักษณะพื้นฐานทางประชากรที่เป็นข้อกำหนดทางชีววิทยา บุคคลเกิดมาอาจจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายเพศใดเพศหนึ่ง มีบทบาทหน้าที่แตกต่างในแต่ละเพศ ซึ่งความแตกต่างนี้ ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆทางสังคมและเศรษฐกิจของบุคคล ดังนั้นเพศจึงน่าจะมีผลต่อความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 5) พบว่าประชากรวัยแรงงานเพศชายมีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานเพศหญิงทั้งในปี พ.ศ.2542 (ร้อยละ 22.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 20.2) และในปี พ.ศ.2545 (ร้อยละ 21.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 19.7) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

ตารางที่ 5 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามเพศ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

เพศ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ชาย	22.2	77.8	100.0 (57,519)	21.5	78.5	100.0 (76,997)
หญิง	20.2	79.8	100.0 (67,350)	19.7	80.3	100.0 (89,518)
รวม	21.2	78.8	100.0 (124,869)	20.6	79.4	100.0 (166,515)
	χ^2 = 25950.67		P-value = 0.000	χ^2 = 25619.73		P-value = 0.000

อนงค์ จุนนารัตน์ (2540:66) ชาติเฉลิม สุรชัยชาญ (2544: 64) สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546:1) และคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2539:12) ทั้งนี้ประชากรเพศชายและประชากรเพศหญิงอาจจะมีทั้งส่วนที่แตกต่างกันและคล้ายคลึงกันขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะบุคคลและเฉพาะเพศ อย่างเช่น ประชากรวัยแรงงานเพศชายอาจจะมีความถนัดทางด้านงานช่างฝีมือและเทคโนโลยีมากกว่าประชากรวัยแรงงานเพศหญิง ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงอาจจะมีความถนัดทางด้านภาษาศาสตร์และการบัญชีมากกว่าประชากรวัยแรงงานเพศชาย (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม,2543:50) เนื่องด้วยโครงสร้างทางด้านร่างกายและความถนัดเฉพาะเพศ ดังนั้นการทำกิจกรรมบางประเภทจึงเหมาะสมกับเพศใดเพศหนึ่ง ส่งผลให้ประชากรเพศชายและประชากรเพศหญิงมีความถนัดในการประกอบอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งบางอาชีพจะต้องมีการพัฒนาฝีมือการทำงานตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ และมีความเชี่ยวชาญในการทำงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนถึงลักษณะสังคมไทยที่มองว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้ชาย คือ การเป็นผู้นำครอบครัว มีหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัว ด้วยเหตุนี้ประชากรวัยแรงงานเพศชายจึงอาจจะมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานเพศหญิง ทั้งนี้การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการมีรายได้ที่สูงขึ้นเพียงพอต่อการเลี้ยงดูครอบครัว สอดคล้องกับการศึกษาของดารณี สืบนุการณ์ (2544: 96) ที่กล่าวถึงประชากรวัยแรงงานเพศชายว่ามีความต้องการฝึกอบรมมากกว่าประชากรวัยแรงงานเพศหญิง

เพราะต้องดูแลครอบครัวจึงจะต้องมีการพัฒนาการทำงานเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่แน่นอนจากการทำงานรวมถึงการมีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพและความมั่นคงในการทำงาน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า เพศมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน โดยประชากรวัยแรงงานเพศชายมีสัดส่วนของผู้ที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานเพศหญิง ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และในการพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ. 2542 กับปี พ.ศ. 2545 พบว่า ในปี พ.ศ. 2545 ประชากรวัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงเล็กน้อยจากปี พ.ศ. 2542 ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้เวลาจะผ่านไปถึง 3 ปี (จากปี พ.ศ.2542 ถึงปี พ.ศ.2545) ประชากรวัยแรงงานก็ไม่ได้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงปี พ.ศ.2545 เศรษฐกิจของประเทศมีแนวโน้มดีขึ้น จึงน่าจะทำให้ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำงานลดลง

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามเพศและอายุ (ตารางที่ 6) พบว่า ในปี พ.ศ. 2542 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 5) กล่าวคือ ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี และช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานเพศหญิง (ร้อยละ 28.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.1 และร้อยละ 26.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.4 ตามลำดับ) ในขณะที่ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี และช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานเพศหญิง (ร้อยละ 11.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 8.7 และร้อยละ 2.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 0.4 ตามลำดับ)

สำหรับในปี พ.ศ. 2545 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 5) กล่าวคือ ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานเพศชาย (ร้อยละ 29.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 29.7) สำหรับในช่วงอายุ 25 – 44 ปี พบว่าประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานเพศหญิง (ร้อยละ 24.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24.1) ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี และในช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการ

ตารางที่ 6 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามเพศและอายุ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

เพศและอายุ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี						
ชาย	28.9	71.1	100.0 (12,354)	29.7	70.3	100.0 (15,188)
หญิง	27.1	72.9	100.0 (13,706)	29.8	70.2	100.0 (16,232)
รวม	28.0	72.0	100.0 (26,060)	29.8	70.2	100.0 (31,420)
	χ^2 = 4525.18		P-value =0.000	χ^2 = 15.55		P-value =0.000
25 - 44 ปี						
ชาย	26.8	73.2	100.0 (25,671)	24.5	75.5	100.0 (32,945)
หญิง	26.4	73.6	100.0 (30,049)	24.1	75.9	100.0 (38,363)
รวม	26.6	73.4	100.0 (55,720)	24.3	75.7	100.0 (71,308)
	χ^2 = 397.47		P-value =0.000	χ^2 = 320.90		P-value =0.000
45 - 64 ปี						
ชาย	11.6	88.4	100.0 (14,550)	13.9	86.1	100.0 (21,369)
หญิง	8.7	91.3	100.0 (16,744)	9.3	90.7	100.0 (24,644)
รวม	10.1	89.9	100.0 (31,294)	11.6	88.4	100.0 (46,013)
	χ^2 = 24680.33		P-value =0.000	χ^2 = 59215.60		P-value =0.000
65 ปีขึ้นไป						
ชาย	2.0	98.0	100.0 (4,940)	2.2	97.8	100.0 (7,495)
หญิง	0.4	99.6	100.0 (6,844)	0.9	99.1	100.0 (10,279)
รวม	1.1	98.9	100.0 (11,784)	1.5	98.5	100.0 (17,774)
	χ^2 = 21860.69		P-value =0.000	χ^2 = 11219.76		P-value =0.000

ทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานเพศหญิง (ร้อยละ 13.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 9.3 และร้อยละ 2.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 0.9 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ. 2542 กับปี พ.ศ. 2545 พบว่า ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี, ช่วงอายุ 45 – 64 ปีและช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถใน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทำงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่ในช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะประชากรในช่วงอายุดังกล่าว (25 – 44 ปี) อยู่ในช่วงย่อยในการทดลองประกอบอาชีพ (Gilley and Eggland ,1986) จึงน่าจะใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าในการทำงานมากกว่าที่มุ่งในการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามเพศและเขตที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 7) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 5) กล่าวคือ ในเขตเมือง ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานเพศชาย โดยประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานร้อยละ 14.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 12.9 ของประชากรวัยแรงงานเพศชาย ในขณะที่เขตชนบท ความสัมพันธ์ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานร้อยละ 26.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 23.2 ของประชากรวัยแรงงานเพศหญิง สำหรับในปี พ.ศ. 2545 ก็พบในลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ในเขตเมือง ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานร้อยละ 13.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 12.9 ของประชากรวัยแรงงานเพศชาย และเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานร้อยละ 25.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.9 ของประชากรวัยแรงงานเพศหญิง

อย่างไรก็ตาม พบว่า ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับในปี พ.ศ.2542 ทั้งประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท และขณะเดียวกันในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีโอกาสในการทำงานที่มั่นคงและมีรายได้ที่แน่นอนมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมง

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานจำแนกตามเพศและภาคที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 8) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 5) กล่าวคือ ในกรุงเทพมหานคร,

ตารางที่ 7 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามเพศและเขตที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

เพศ และ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
เขตที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง						
ชาย	12.9	87.1	100.0 (36,879)	12.9	87.1	100.0 (44,952)
หญิง	14.3	85.7	100.0 (44,568)	13.4	86.6	100.0 (53,760)
รวม	13.6	86.4	100.0 (81,447)	13.1	86.9	100.0 (98,712)
	χ^2 = 5618.69		P-value =0.000	χ^2 = 983.27		P-value =0.000
เขตชนบท						
ชาย	26.5	73.5	100.0 (20,640)	25.8	74.2	100.0 (32,045)
หญิง	23.2	76.8	100.0 (22,782)	22.9	77.1	100.0 (35,758)
รวม	24.9	75.1	100.0 (43,422)	24.4	75.6	100.0 (67,803)
	χ^2 = 44885.57		P-value =0.000	χ^2 = 33824.54		P-value =0.000

ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) และภาคใต้ พบว่า ประชากรวัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยในกรุงเทพมหานคร ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานถึงร้อยละ 11.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 10.1 ของประชากรวัยแรงงานเพศชาย ในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานถึงร้อยละ 12.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 12.1 ของประชากรวัยแรงงานเพศชาย และภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานถึงร้อยละ 17.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 16.0 ของประชากรวัยแรงงานเพศชาย ในขณะที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานเพศหญิง โดยในภาคเหนือ ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานถึงร้อยละ 24.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.5 ของประชากรวัยแรงงานเพศหญิง และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานถึงร้อยละ 35.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 29.0 ของประชากรวัยแรงงานเพศหญิง

ตารางที่ 8 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามเพศและภาคที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

เพศ และ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
ภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร						
ชาย	10.1	89.9	100.0 (2,475)	8.5	91.5	100.0 (4,337)
หญิง	11.9	88.1	100.0 (2,992)	10.2	89.8	100.0 (5,145)
รวม	11.1	88.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
	χ^2 = 4861.87		P-value =0.000	χ^2 = 5353.67		P-value =0.000
ภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)						
ชาย	12.1	87.9	100.0 (16,489)	9.1	90.9	100.0 (24,801)
หญิง	12.9	87.1	100.0 (19,781)	9.0	91.0	100.0 (29,323)
รวม	12.5	87.5	100.0 (36,270)	9.0	91.0	100.0 (54,124)
	χ^2 = 1695.26		P-value =0.000	χ^2 = 82.09		P-value =0.000
ภาคเหนือ						
ชาย	24.2	75.8	100.0 (12,615)	24.6	75.4	100.0 (16,330)
หญิง	22.5	77.5	100.0 (15,075)	22.8	77.2	100.0 (18,838)
รวม	23.4	76.6	100.0 (27,690)	23.7	76.3	100.0 (35,168)
	χ^2 = 3224.52		P-value =0.000	χ^2 = 3685.80		P-value =0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
ชาย	35.0	65.0	100.0 (16,064)	33.2	66.8	100.0 (18,326)
หญิง	29.0	71.0	100.0 (18,510)	28.8	71.2	100.0 (21,426)
รวม	32.0	68.0	100.0 (34,574)	31.0	69.0	100.0 (39,752)
	χ^2 = 61579.79		P-value =0.000	χ^2 = 35151.07		P-value =0.000
ภาคใต้						
ชาย	16.0	84.0	100.0 (9,876)	22.6	77.4	100.0 (13,203)
หญิง	17.1	82.9	100.0 (10,992)	22.6	77.4	100.0 (14,786)
รวม	16.6	83.4	100.0 (20,868)	22.6	77.4	100.0 (27,989)
	χ^2 = 1222.92		P-value =0.000	χ^2 = 6.29		P-value =0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาข้อมูลในปี พ.ศ.2545 พบว่า ในกรุงเทพมหานคร และภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยในกรุงเทพมหานคร ประชากรวัยแรงงานเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานถึงร้อยละ 10.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 8.5 ของประชากรวัยแรงงานเพศชาย ในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานเพศหญิง (ร้อยละ 9.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 9.0 ของประชากรวัยแรงงานเพศหญิง) ส่วนในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่แตกต่างกัน โดยในภาคเหนือ ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานถึงร้อยละ 24.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.8 ของประชากรวัยแรงงานเพศหญิง และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานเพศชายมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานถึงร้อยละ 33.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 28.8 ของประชากรวัยแรงงานเพศหญิง และในภาคใต้ พบว่า ประชากรวัยแรงงานเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนร้อยละ 22.6

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถมีแนวโน้มใกล้เคียงกับในปี พ.ศ.2542 ในขณะที่ภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบข้อมูลที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ ผลของสถิติได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าภาคอื่นๆ ทั้งข้อมูลในปี พ.ศ. 2542 และพ.ศ. 2545 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือและประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นในช่วงสำรวจเดือนมกราคมถึงมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยว ประชากรในภาคเกษตรกรรมจึงประสบกับปัญหาจากการประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงอาจจะมีความต้องการฝึกอบรมอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว นอกจากการประกอบอาชีพหลักคือเกษตรกรรมแล้ว เป็นผลให้ประชากรวัยแรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าภาคอื่นๆ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545: 2-7)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน สรุปได้ว่า เมื่อนำตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเป็น

ตัวแปรควบคุม ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานมีแบบแผนความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง หรือความสัมพันธ์ลวง ซึ่งในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานอาจจะมีอิทธิพลของปัจจัยอื่นมาเกี่ยวข้องด้วย

4.1.2 อายุ

อายุเป็นองค์ประกอบสำคัญทางประชากรศาสตร์ที่สะท้อนถึงรุ่นการเกิดของประชากร และเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความคล้ายคลึงและความแตกต่างในเรื่องความคิด ทัศนคติ และค่านิยม ส่งผลให้ประชากรที่รุ่นอายุต่างกันจะมีรูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมที่แตกต่างกันตามประสบการณ์ ความคิด ทัศนคติ และค่านิยม ในการทำงานก็เช่นเดียวกันที่ประชากรรุ่นอายุต่างกัน จะมีรูปแบบในการทำงานและการคาดหวังจากการทำงานที่แตกต่างกัน ดังแนวคิดของ Gilley and Eggland (1986) ที่กล่าวถึงการพัฒนาอาชีพของบุคคลในแต่ละช่วงอายุมีความสัมพันธ์ต่อการเข้าสู่อาชีพรวมทั้งการพัฒนาอาชีพ ดังนั้นอายุจึงน่าจะมีผลต่อความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 9) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุน้อยกว่ามีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีอายุมากกว่า โดยประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 28.0) รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 25 – 44 ปี (ร้อยละ 26.6), ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 45 – 64 ปี (ร้อยละ 10.1) และที่เหลือเป็นประชากรวัยแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 1.1)

ในปี พ.ศ.2545 ก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 29.8) รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 25 – 44 ปี (ร้อยละ 24.3) ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 45 – 64 ปี (ร้อยละ 11.6) และที่เหลือเป็นประชากรวัยแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 1.5) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเอื้อพันธ์ เพ็ชราภรณ์ (2538: 61), ภิรมย์ เจริญผล (2538: 63), พูนไท มีสัตย์ (2542: 69) และชาติเฉลิม สุรชัยชาญ (2544: 74) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะด้วยวัย 15 – 24 ปี เป็นวัยแห่งการเริ่มต้นในการทำงาน จึงมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาฝีมือในการทำงานด้วยการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำงานให้แก่ตนเอง เพื่อให้เป็นแรงงานที่มีศักยภาพในการทำงานตามความต้องการของตลาดแรงงาน และเมื่อพิจารณาข้อมูลทั้งในปี พ.ศ.2542 และ พ.ศ.2545 พบว่า อายุมี

ตารางที่ 9 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามอายุ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

อายุ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี	28.0	72.0	100.0 (26,060)	29.8	70.2	100.0 (31,420)
25 - 44 ปี	26.6	73.4	100.0 (55,720)	24.3	75.7	100.0 (71,308)
45 - 64 ปี	10.1	89.9	100.0 (31,294)	11.6	88.4	100.0 (46,013)
65 ปีขึ้นไป	1.1	98.9	100.0 (11,784)	1.5	98.5	100.0 (17,774)
รวม	21.2	78.8	100.0 (124,869)	20.6	79.4	100.0 (166,515)
	χ^2 = 2278080.75		P-value = 0.000	χ^2 = 2214813.81		P-value = 0.000

ความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน โดยประชากรวัยแรงงานที่มีอายุน้อยมีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีอายุมาก ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปี, 45 – 64 ปีและอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากเดิม ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 25 – 44 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง

สำหรับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามอายุและเขตที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 10) พบว่า ทั้งในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 9) กล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุน้อยกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีอายุมากกว่า โดยในปี พ.ศ.2542 เขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 17.7) และเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุดเช่นกัน (ร้อยละ 32.9) ในปี พ.ศ.2545 ก็พบลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 21.0) และเขตชนบท

ตารางที่ 10 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามอายุและเขตที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

อายุ และ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
เขตที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง						
15 - 24 ปี	17.7	82.3	100.0 (17,444)	21.0	79.0	100.0 (18,864)
25 - 44 ปี	17.1	82.9	100.0 (36,615)	14.7	85.3	100.0 (42,669)
45 - 64 ปี	5.8	94.2	100.0 (19,947)	6.4	93.6	100.0 (26,956)
65 ปีขึ้นไป	0.7	99.3	100.0 (7,433)	0.7	99.3	100.0 (10,223)
รวม	13.6	86.4	100.0 (81,439)	13.1	86.9	100.0 (98,712)
	χ^2 = 437336.1		P-value = 0.000	χ^2 = 533761.38		P-value = 0.000
เขตชนบท						
15 - 24 ปี	32.9	67.1	100.0 (8,616)	34.1	65.9	100.0 (12,556)
25 - 44 ปี	31.6	68.4	100.0 (19,105)	29.5	70.5	100.0 (28,639)
45 - 64 ปี	12.1	87.9	100.0 (11,347)	14.0	86.0	100.0 (19,057)
65 ปีขึ้นไป	1.3	98.7	100.0 (4,351)	1.8	98.2	100.0 (7,551)
รวม	24.9	75.1	100.0 (43,419)	24.4	75.6	100.0 (67,803)
	χ^2 = 1941323		P-value = 0.000	χ^2 = 1788092.4		P-value = 0.000

ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ร้อยละ 34.1)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างทั้งสองปี (พ.ศ.2542 และพ.ศ.2545) ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นจากเดิมทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบท ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่กล่าวอ้างข้างต้นว่า ด้วยวัยและประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุน้อยกว่ามีความต้องการเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้แก่ตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานมีสัดส่วนแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามอายุและภาคที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 11) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 11 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามอายุและภาคที่อยู่อาศัย(เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

อายุ และ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
ภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร						
15 - 24 ปี	14.1	85.9	100.0 (1,277)	15.6	84.4	100.0 (2,127)
25 - 44 ปี	13.7	86.3	100.0 (2,695)	10.4	89.6	100.0 (4,583)
45 - 64 ปี	4.0	96.0	100.0 (1,145)	3.4	96.6	100.0 (2,127)
65 ปีขึ้นไป	1.0	99.0	100.0 (350)	0.3	99.7	100.0 (645)
รวม	11.1	88.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
	χ^2 = 131615.6		P-value = 0.000	χ^2 = 168832.88		P-value = 0.000
ภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)						
15 - 24 ปี	16.3	83.7	100.0 (7,334)	14.8	85.2	100.0 (10,313)
25 - 44 ปี	16.1	83.9	100.0 (16,291)	10.1	89.9	100.0 (23,664)
45 - 64 ปี	6.2	93.8	100.0 (8,958)	5.0	95.0	100.0 (14,247)
65 ปีขึ้นไป	0.4	99.6	100.0 (3,685)	0.9	99.1	100.0 (5,900)
รวม	12.5	87.5	100.0 (36,268)	9.0	91.0	100.0 (54,124)
	χ^2 = 294452.1		P-value = 0.000	χ^2 = 245768.59		P-value = 0.000
ภาคเหนือ						
15 - 24 ปี	30.2	69.8	100.0 (5,195)	34.5	65.5	100.0 (5,671)
25 - 44 ปี	31.1	68.9	100.0 (12,135)	29.4	70.6	100.0 (14,143)
45 - 64 ปี	11.0	89.0	100.0 (7,344)	14.1	85.9	100.0 (10,876)
65 ปีขึ้นไป	1.5	98.5	100.0 (3,011)	1.6	98.4	100.0 (4,478)
รวม	23.4	76.6	100.0 (27,685)	23.7	76.3	100.0 (35,168)
	χ^2 = 555141.0		P-value = 0.000	χ^2 = 541935.43		P-value = 0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
15 - 24 ปี	40.7	59.3	100.0 (7,553)	40.4	59.6	100.0 (7,477)
25 - 44 ปี	40.5	59.5	100.0 (15,059)	38.4	61.6	100.0 (16,639)
45 - 64 ปี	16.0	84.0	100.0 (9,059)	17.6	82.4	100.0 (11,678)
65 ปีขึ้นไป	1.4	98.6	100.0 (2,901)	2.4	97.6	100.0 (3,958)
รวม	32.0	68.0	100.0 (34,572)	31.0	69.0	100.0 (39,752)
	χ^2 = 1201363		P-value = 0.000	χ^2 = 1095200.66		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 (ต่อ)

อายุ และ ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ภาคใต้						
15 - 24 ปี	23.7	76.3	100.0 (4,701)	34.0	66.0	100.0 (5,832)
25 - 44 ปี	20.4	79.6	100.0 (9,540)	25.7	74.3	100.0 (12,279)
45 - 64 ปี	6.2	93.8	100.0 (4,788)	12.1	87.9	100.0 (7,085)
65 ปีขึ้นไป	1.1	98.9	100.0 (1,837)	1.5	98.5	100.0 (2,793)
รวม	16.6	83.4	100.0 (20,866)	22.6	77.4	100.0 (27,989)
	χ^2 = 253843.5		P-value = 0.000	χ^2 = 335061.81		P-value = 0.000

กล่าวคือ ในภาคเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 25 – 44 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานในช่วงอายุอื่นๆ (ร้อยละ 31.1) ในขณะที่ในกรุงเทพมหานคร, ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) และภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 14.1, ร้อยละ 16.3 และร้อยละ 23.7 ตามลำดับ) และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 25 – 44 ปี (ร้อยละ 40.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 40.5) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปีเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรในช่วงอายุเดียวกันในภาคอื่นๆ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุผลของความต้องการของตนเองหรือด้วยหน่วยงานต่างๆในองค์การกำหนด ก็ถือว่าเป็นผลดีต่อตัวบุคคลและต่อกระบวนการผลิต อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในระดับภูมิภาค

ในปี พ.ศ.2545 ก็พบลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุน้อยกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีอายุมากกว่า โดยในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 15.6 ร้อยละ 14.8 ร้อยละ 34.5 ร้อยละ 40.4 และร้อยละ 34.0 ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างทั้งสองปี (พ.ศ.2542 และพ.ศ.2545) ประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ 15 – 24 ปีมีแนวโน้ม

ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นจากเดิมทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือและภาคใต้ ในขณะที่ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง และนอกจากนี้ พบว่าในภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน กล่าวสรุปว่า เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุมพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่แท้จริง

4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

4.2.1 สถานภาพสมรส

สถานภาพสมรสเป็นลักษณะที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของบุคคล ให้บุคคลนั้นมีบทบาทและภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ทั้งนี้เพราะลักษณะของบุคคลที่มีความคล่องตัว มีอิสระหรือมีภาระต้องดูแลสมาชิกในครัวเรือน ส่งผลต่อความต้องการในการทำงานและความคาดหวังในเรื่องของการทำงานด้วยเช่นกัน ดังนั้นประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันย่อมมีความต้องการและความคาดหวังในการทำงานที่อาจจะต่างกัน กล่าวคือ ประชากรที่เป็นโสดส่วนใหญ่จะทำงานเพื่อหาเลี้ยงตนเอง ส่วนประชากรที่เป็นผู้สมรสแล้วจะต้องมีภาระรับผิดชอบในการดูแลตนเองและสมาชิกในครัวเรือนด้วย ดังนั้นสถานภาพสมรสจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 12) พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ ทั้งในปี พ.ศ.2542 (ร้อยละ 23.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 21.5 ของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรสและร้อยละ 10.3 ของประชากรวัยแรงงานที่เป็นหม้าย หย่าและแยกกันอยู่) และในปี พ.ศ.2545 (ร้อยละ 26.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 19.7 ของประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรสและร้อยละ 8.6 ของประชากรวัยแรงงานที่เป็นหม้าย หย่าและแยกกันอยู่) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของผกาทิพย์ สหเศรษฐกร (2536:66), อริศรา ธนูสิงห์ (2539: 1-2) และชาติเฉลิม สุรชัยชาญ (2544:78-79) ทั้งนี้ประชากรวัย

ตารางที่ 12 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามสถานภาพสมรส (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

สถานภาพสมรส	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
โสด	23.9	76.1	100.0 (32,801)	26.5	73.5	100.0 (41,891)
ผู้สมรส	21.5	78.5	100.0 (79,116)	19.7	80.3	100.0 (106,075)
หม้าย/หย่า/แยก	10.3	89.7	100.0 (12,952)	8.6	91.4	100.0 (18,549)
รวม	21.2	78.8	100.0 (124,869)	20.6	79.4	100.0 (166,515)
	χ^2 = 335328.0		P-value = 0.000	χ^2 = 678256.9		P-value = 0.000

แรงงานที่เป็นโสด อาจจะมีภาระความรับผิดชอบน้อยกว่า มีเวลา หรือสามารถตัดสินใจโดยอิสระ จึงมีความคล่องตัวมากกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ เป็นผลให้ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรสและผู้เป็นหม้าย หย่าและแยกกันอยู่มีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานลดลงจากเดิม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในช่วงปี พ.ศ.2545 เป็นช่วงเศรษฐกิจกำลังฟื้นตัว การจัดสรรเวลาในการดูแลครอบครัวและในการทำงาน ยังคงเป็นอุปสรรคต่อประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรสและผู้มีภาระดูแลครอบครัว ดังนั้นในการที่จะเข้ารับการพัฒนาทักษะการทำงานของตนเอง ทำให้ผู้สมรสและผู้เป็นหม้าย หย่าและแยกกันอยู่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง

การพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามสถานภาพสมรสและอายุ (ตารางที่ 13) พบว่า ในปี พ.ศ. 2542 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 12) กล่าวคือ ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรสมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 37.3)เช่นเดียวกับในช่วงอายุ 45 – 64 ปี (ร้อยละ 10.6) ในขณะที่ช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นหม้าย หย่าและแยกกันอยู่มี

ตารางที่ 13 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามสถานภาพสมรสและอายุ(เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

สถานภาพสมรส	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี						
โสด	25.1	74.9	100.0 (20,954)	29.5	70.5	100.0 (25,445)
ผู้สมรส	37.3	62.7	100.0 (4,889)	30.7	69.3	100.0 (5,710)
หม้าย/หย่า/แยก	36.2	63.8	100.0 (217)	29.0	71.0	100.0 (265)
รวม	28.0	72.0	100.0 (26,060)	29.8	70.2	100.0 (31,420)
	χ^2 = 151505.5		P-value = 0.000	χ^2 = 1416.327		P-value = 0.000
25 - 44 ปี						
โสด	23.3	76.7	100.0 (9,922)	22.5	77.5	100.0 (13,533)
ผู้สมรส	27.2	72.8	100.0 (43,079)	24.8	75.2	100.0 (54,088)
หม้าย/หย่า/แยก	28.6	71.4	100.0 (2,719)	23.6	76.4	100.0 (3,687)
รวม	26.6	73.4	100.0 (55,720)	24.3	75.7	100.0 (71,308)
	χ^2 = 24178.53		P-value = 0.000	χ^2 = 9490.433		P-value = 0.000
45 - 64 ปี						
โสด	7.3	92.7	100.0 (1,635)	9.7	90.3	100.0 (2,480)
ผู้สมรส	10.6	89.4	100.0 (25,018)	12.4	87.6	100.0 (36,869)
หม้าย/หย่า/แยก	8.0	92.0	100.0 (4,641)	7.4	92.6	100.0 (6,664)
รวม	10.1	89.9	100.0 (31,294)	11.6	88.4	100.0 (46,013)
	χ^2 = 13591.62		P-value = 0.000	χ^2 = 34337.858		P-value = 0.000
65 ปีขึ้นไป						
โสด	1.6	98.4	100.0 (290)	1.1	98.9	100.0 (433)
ผู้สมรส	1.5	98.5	100.0 (6,130)	2.2	97.8	100.0 (9,408)
หม้าย/หย่า/แยก	0.6	99.4	100.0 (5,364)	0.6	99.4	100.0 (7,933)
รวม	1.1	98.9	100.0 (11,784)	1.5	98.5	100.0 (17,774)
	χ^2 = 6392.961		P-value = 0.000	χ^2 = 16699.145		P-value = 0.000

ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 28.6) และในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรส (ร้อยละ 1.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 1.5)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในขณะที่ในปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้สมรสมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงสุดในทุกช่วงอายุ (ช่วงอายุ 15 – 24 ปี ร้อยละ 30.7, ช่วงอายุ 25 – 44 ปี ร้อยละ 24.8, ช่วงอายุ 45 – 64 ปี ร้อยละ 12.4 และในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.2) และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิม เช่นเดียวกับในช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดและผู้สมรสมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ในช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสด ผู้สมรสและผู้เป็นหม้าย หย่าและแยกกันอยู่มีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง สำหรับประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปพบว่า ผู้สมรสมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามสถานภาพสมรสและเขตที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 14) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 12) กล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 15.5 และ ร้อยละ 29.3 ตามลำดับ) ในปี พ.ศ.2545 ก็มีลักษณะใกล้เคียงกันกล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 17.7 และร้อยละ 32.3 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามสถานภาพสมรสและภาคที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 15) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 12) กล่าวคือ ทั้งในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ โดยปี พ.ศ.2542 ในกรุงเทพมหานคร ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 12.3) ในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) (ร้อยละ 15.0) ภาคเหนือ (ร้อยละ 28.0) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 36.1) และภาคใต้ (ร้อยละ 22.0)

ในปี พ.ศ.2545 ก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงสุด โดยในกรุงเทพมหานครประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 12.4) ในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานลดลง (ร้อยละ 13.2) ในขณะที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นโสดมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 33.4 ร้อยละ 39.1 และร้อยละ 31.7 ตามลำดับ) และนอกจากนี้พบว่า ในภาคใต้ประชากรวัยแรงงานทั้งผู้เป็นโสด ผู้สมรสและผู้เป็นหม้าย หย่าและแยกกันอยู่มีสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคใต้มีความต้องการจะพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเอง เพื่อให้มีทักษะฝีมือในการทำงานอย่างต่อเนื่อง และประชากรวัยแรงงานในภาคใต้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักจึงอาจจะมีความต้องการจะหาอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มพูนรายได้ในระหว่างการประกอบอาชีพเกษตรกรรมไปด้วย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเมื่อตัวแปรอายุเป็นตัวแปรควบคุม ซึ่งแสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริงหรือความสัมพันธ์ลวง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามสถานภาพสมรสและเขตที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และ ปี พ.ศ.2545)

สถานภาพสมรส	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และเขตที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง						
โสด	15.5	84.5	100.0 (23,528)	17.7	82.3	100.0 (27,131)
ผู้สมรส	13.4	86.6	100.0 (49,376)	11.6	88.4	100.0 (60,381)
หม้าย/หย่า/แยก	7.8	92.2	100.0 (8,543)	6.0	94.0	100.0 (11,200)
รวม	13.6	86.4	100.0 (81,447)	13.1	86.9	100.0 (98,712)
	χ^2 = 53332.97		P-value = 0.000	χ^2 = 181524.72		P-value = 0.000
เขตชนบท						
โสด	29.3	70.7	100.0 (9,273)	32.3	67.7	100.0 (14,760)
ผู้สมรส	25.0	75.0	100.0 (29,740)	23.2	76.8	100.0 (45,694)
หม้าย/หย่า/แยก	11.5	88.5	100.0 (4,409)	9.9	90.1	100.0 (7,349)
รวม	24.9	75.1	100.0 (43,422)	24.4	75.6	100.0 (67,803)
	χ^2 = 336233.85		P-value = 0.000	χ^2 = 609027.86		P-value = 0.000

ตารางที่ 15 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามสถานภาพสมรสและภาคที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และ ปี พ.ศ.2545)

สถานภาพสมรส	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร						
โสด	12.3	87.7	100.0 (2,049)	12.4	87.6	100.0 (3,515)
ผู้สมรส	10.7	89.3	100.0 (2,988)	8.2	91.8	100.0 (5,165)
หม้าย/หย่า/แยก	7.2	92.8	100.0 (430)	3.9	96.1	100.0 (802)
รวม	11.1	88.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
	χ^2 = 10616.47		P-value=0.000	χ^2 = 49414.70		P-value=0.000

ตารางที่ 15 (ต่อ)

สถานภาพสมรส	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)						
โสด	15.0	85.0	100.0 (9,859)	13.2	86.8	100.0 (14,226)
ผู้สมรส	12.3	87.7	100.0 (22,301)	7.9	92.1	100.0 (33,458)
หม้าย/หย่า/แยก	6.6	93.4	100.0 (4,110)	4.3	95.7	100.0 (6,440)
รวม	12.5	87.5	100.0 (36,270)	9.0	91.0	100.0 (54,124)
	χ^2 = 51686.97		P-value=0.000	χ^2 = 109439.29		P-value=0.000
ภาคเหนือ						
โสด	28.0	72.0	100.0 (6,679)	33.4	66.6	100.0 (7,701)
ผู้สมรส	23.2	76.8	100.0 (17,863)	21.8	78.2	100.0 (23,082)
หม้าย/หย่า/แยก	12.6	87.4	100.0 (3,148)	11.9	88.1	100.0 (4,385)
รวม	23.4	76.6	100.0 (27,690)	23.7	76.3	100.0 (35,168)
	χ^2 = 76958.98		P-value=0.000	χ^2 = 194538.27		P-value=0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
โสด	36.1	63.9	100.0 (8,566)	39.1	60.9	100.0 (9,083)
ผู้สมรส	32.6	67.4	100.0 (22,637)	30.2	69.8	100.0 (26,461)
หม้าย/หย่า/แยก	14.6	85.4	100.0 (3,371)	11.8	88.2	100.0 (4,208)
รวม	32.0	68.0	100.0 (34,574)	31.0	69.0	100.0 (39,752)
	χ^2 = 196556.2		P-value=0.000	χ^2 = 341796.40		P-value=0.000
ภาคใต้						
โสด	22.0	78.0	100.0 (5,648)	31.7	68.3	100.0 (7,366)
ผู้สมรส	15.5	84.5	100.0 (13,327)	20.2	79.8	100.0 (17,909)
หม้าย/หย่า/แยก	6.5	93.5	100.0 (1,893)	9.2	90.8	100.0 (2,714)
รวม	16.6	83.4	100.0 (20,868)	22.6	77.4	100.0 (27,989)
	χ^2 = 67559.56		P-value=0.000	χ^2 = 137877.63		P-value=0.000

4.2.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเป็นตัวแปรหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อความต้องการพัฒนา

ขีดความสามารถในการทำงาน เนื่องจากจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเป็นตัวบ่งชี้ถึงความรับผิดชอบของสมาชิกในครัวเรือนเดียวกันและมีส่วนผลักดันให้ประชากรมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน ดังนั้นผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกที่แตกต่างกันจึงน่าจะมีสัดส่วนของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานต่างกัน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 16) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกระหว่าง 4 – 6 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 22.1) รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คน (ร้อยละ 20.2) อย่างไรก็ตาม ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 6 คนและต่ำกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ร้อยละ 19.5) ในปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนระหว่าง 4 – 6 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 21.7) รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ร้อยละ 19.9)

อย่างไรก็ตาม ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 คนขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกน้อยกว่า 4 คน (ร้อยละ 19.2) และข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน เกิดจากความต้องการของหน่วยงานในองค์การเป็นผู้กำหนด จึงทำให้ประชากรต้องพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานด้วยกลไกต่างๆ เช่น การเข้ารับการฝึกอาชีพและการอบรม เป็นต้น และอาจจะด้วยเหตุผลของเวลาที่ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่าอาจจะมีเวลาและมีความคาดหวังในทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกัน แสดงว่า ประชากรวัยแรงงานมีต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 16 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

จำนวนสมาชิก	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
ในครัวเรือน	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
น้อยกว่า 4 คน	20.2	79.8	100.0 (47,791)	19.2	80.8	100.0 (66,133)
4 - 6 คน	22.1	77.9	100.0 (66,277)	21.7	78.3	100.0 (84,454)
มากกว่า 6 คน	19.5	80.5	100.0 (10,703)	19.9	80.1	100.0 (15,928)
รวม	21.2	78.8	100.0 (124,771)	20.6	79.4	100.0 (166,515)
	χ^2 = 29463.36		P-value = 0.000	χ^2 = 41501.52		P-value = 0.000

ตารางที่ 17 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและอายุ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

จำนวนสมาชิกใน	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
ครัวเรือนและอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี						
น้อยกว่า 4 คน	28.3	71.7	100.0 (8,245)	29.4	70.6	100.0 (9,761)
4 - 6 คน	27.9	72.1	100.0 (14,839)	30.1	69.9	100.0 (17,942)
มากกว่า 6 คน	27.8	72.2	100.0 (2,953)	28.8	71.2	100.0 (3,717)
รวม	28.0	72.0	100.0 (26,037)	29.8	70.2	100.0 (31,420)
	χ^2 = 232.31		P-value = 0.000	χ^2 = 1158.51		P-value = 0.000
25 - 44 ปี						
น้อยกว่า 4 คน	26.4	73.6	100.0 (20,139)	23.0	77.0	100.0 (26,156)
4 - 6 คน	27.1	72.9	100.0 (31,057)	25.3	74.7	100.0 (38,179)
มากกว่า 6 คน	23.9	76.1	100.0 (4,450)	23.4	76.6	100.0 (6,973)
รวม	26.6	73.4	100.0 (55,646)	24.3	75.7	100.0 (71,308)
	χ^2 = 7715.48		P-value = 0.000	χ^2 = 14101.20		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 (ต่อ)

จำนวนสมาชิกใน	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
ครัวเรือนและอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
45 - 64 ปี						
น้อยกว่า 4 คน	10.6	89.4	100.0 (14,136)	13.1	86.9	100.0 (21,998)
4 - 6 คน	10.5	89.5	100.0 (14,839)	10.8	89.2	100.0 (20,456)
มากกว่า 6 คน	5.6	94.4	100.0 (2,318)	8.1	91.9	100.0 (3,559)
รวม	10.1	89.9	100.0 (31,293)	11.6	88.4	100.0 (46,013)
	χ^2 = 21090.42		P-value = 0.000	χ^2 = 27322.36		P-value = 0.000
65 ปีขึ้นไป						
น้อยกว่า 4 คน	1.2	98.8	100.0 (5,265)	1.5	98.5	100.0 (8,218)
4 - 6 คน	1.2	98.8	100.0 (5,538)	1.5	98.5	100.0 (7,877)
มากกว่า 6 คน	0.1	99.9	100.0 (981)	1.5	98.5	100.0 (1,679)
รวม	1.1	98.9	100.0 (11,784)	1.5	98.5	100.0 (17,774)
	χ^2 = 3266.22		P-value = 0.000	χ^2 = 10.59		P-value = 0.000

ในการพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและอายุ (ตารางที่ 17) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 16) กล่าวคือ ในปี พ.ศ.2542 ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 28.3) รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คน (ร้อยละ 27.9) ใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ร้อยละ 27.8) ในขณะที่ช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คนเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 27.1) ใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คน (ร้อยละ 26.4) ซึ่งมีสัดส่วนความต้องการสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ร้อยละ 23.9) และช่วงอายุ 45 – 64 ปี และช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากร

วัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนระหว่าง 4 – 6 คน ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนความต้องการของประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป

ในปี พ.ศ.2545 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานมีแบบแผนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 16) กล่าวคือ ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คนมีสัดส่วนของผู้ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงสุด (ร้อยละ 13.1) รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คน (ร้อยละ 10.8) ซึ่งสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ร้อยละ 8.1) ในขณะที่ในช่วงอายุ 15 – 24 ปีและช่วงอายุ 25 – 44 ปี ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่เปลี่ยนแปลง คือ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คนและมากกว่า 6 คนขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คน และในช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไปพบว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คน, 4 – 6 คนและมากกว่า 6 คนขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 1.5)

ในการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานในแต่ละช่วงอายุมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะประชากรวัยแรงงานที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในช่วงอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป เป็นวัยแห่งช่วงบำรุงรักษาและช่วงเสื่อมถอย ซึ่งเป็นวัยที่อาจจะมีต้องการพัฒนาฝีมือการทำงานในสัดส่วนน้อยมาก

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและเขตที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 19) พบว่า ในปี พ.ศ. 2542 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 16) กล่าวคือ ในเขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คนและ 4 – 6 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนร้อยละ 15.5 และร้อยละ 12.6 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ร้อยละ10.4) และในเขตชนบทประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คนและมากกว่า 6 คนมีความ

ตารางที่ 18 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและเขตที่อยู่อาศัย(เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และเขตที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง						
น้อยกว่า 4 คน	15.5	84.5	100.0 (33,281)	13.6	86.4	100.0 (41,692)
4 - 6 คน	12.6	87.4	100.0 (41,072)	13.3	86.7	100.0 (48,009)
มากกว่า 6 คน	10.4	89.6	100.0 (6,996)	10.4	89.6	100.0 (9,011)
รวม	13.6	86.4	100.0 (81,349)	13.1	86.9	100.0 (98,712)
	χ^2 = 35716.36		P-value=0.000	χ^2 = 12807.99		P-value =0.000
เขตชนบท						
น้อยกว่า 4 คน	23.1	76.9	100.0 (14,510)	22.5	77.5	100.0 (24,441)
4 - 6 คน	25.9	74.1	100.0 (25,205)	25.4	74.6	100.0 (36,445)
มากกว่า 6 คน	23.9	76.1	100.0 (3,707)	24.9	75.1	100.0 (6,917)
รวม	24.9	75.1	100.0 (43,422)	24.4	75.6	100.0 (67,803)
	χ^2 = 27972.02		P-value=0.000	χ^2 = 32910.85		P-value =0.000

ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ร้อยละ 25.9 และร้อยละ 23.9 ตามลำดับ) ซึ่งสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คน (ร้อยละ 23.1)

ในปี พ.ศ.2545 เขตเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 16) กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คนและ 4 – 6 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ร้อยละ 13.6 และร้อยละ 13.3 ตามลำดับ) ซึ่งสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ร้อยละ 10.4) ในขณะที่เขตชนบท ความสัมพันธ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง โดยประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คนและมากกว่า 6 คนขึ้นไปยังคงเป็นผู้ที่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ร้อยละ 25.4 และร้อยละ 24.9 ตามลำดับ) สูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คน (ร้อยละ 22.5)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงในปี พ.ศ.2542

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและภาคที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 16) พบว่า ในปี พ.ศ. 2542 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 16) กล่าวคือ ในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คนและระหว่าง4 – 6 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป ในขณะที่ในภาคเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 24.4) รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คน (ร้อยละ 22.7) ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ร้อยละ 18.5) และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คน ซึ่งสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกน้อยกว่า 4 คน สำหรับในภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คนมีความต้องการในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนและน้อยกว่า 4 คน

ในปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 16) กล่าวคือ ในกรุงเทพมหานคร ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คนและสมาชิกระหว่าง 4 – 6 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป ในขณะที่ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวน 4 – 6 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 9.3) และประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกน้อยกว่า 4 คนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มี

ตารางที่ 19 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและภาคที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบ ข้อมูลปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ.2545)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร						
น้อยกว่า 4 คน	14.3	85.7	100.0 (2,220)	10.6	89.1	100.0 (3,587)
สมาชิก 4 - 6 คน	9.2	90.8	100.0 (2,704)	9.0	91.0	100.0 (4,665)
มากกว่า 6 คน	5.9	94.1	100.0 (543)	6.5	93.5	100.0 (1,230)
รวม	11.1	88.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
	χ^2 = 53927.73		P-value =0.000	χ^2 = 14752.16		P-value = 0.000
ภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)						
น้อยกว่า 4 คน	14.2	85.8	100.0 (14,285)	8.8	91.2	100.0 (21,835)
สมาชิก 4 - 6 คน	11.9	88.1	100.0 (18,750)	9.3	90.7	100.0 (26,809)
มากกว่า 6 คน	8.6	91.4	100.0 (3,235)	8.7	91.3	100.0 (5,480)
รวม	12.5	87.5	100.0 (36,270)	9.0	91.0	100.0 (54,124)
	χ^2 = 24688.55		P-value =0.000	χ^2 = 751.76		P-value =0.000
ภาคเหนือ						
น้อยกว่า 4 คน	22.7	77.3	100.0 (12,337)	22.9	77.1	100.0 (16,509)
สมาชิก 4 - 6 คน	24.4	75.6	100.0 (13,896)	24.5	75.5	100.0 (16,781)
มากกว่า 6 คน	18.5	81.5	100.0 (1,359)	23.4	76.6	100.0 (1,881)
รวม	23.4	76.6	100.0 (27,592)	23.7	76.3	100.0 (35,168)
	χ^2 = 8772.05		P-value =0.000	χ^2 = 2899.48		P-value =0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
น้อยกว่า 4 คน	29.2	70.8	100.0 (11,441)	29.1	70.9	100.0 (13,927)
สมาชิก 4 - 6 คน	33.0	67.0	100.0 (19,811)	32.2	67.8	100.0 (21,945)
มากกว่า 6 คน	33.8	66.2	100.0 (3,322)	30.5	69.5	100.0 (3,880)
รวม	32.0	68.0	100.0 (34,574)	31.0	69.0	100.0 (39,752)
	χ^2 = 22038.41		P-value =0.000	χ^2 = 14202.95		P-value =0.000

ตารางที่ 19 (ต่อ)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ภาคใต้						
น้อยกว่า 4 คน	16.1	83.9	100.0 (7,508)	20.2	79.8	100.0 (10,278)
สมาชิก 4 - 6 คน	16.9	83.1	100.0 (11,116)	23.0	77.0	100.0 (14,254)
มากกว่า 6 คน	16.3	83.7	100.0 (2,244)	26.6	73.4	100.0 (3,457)
รวม	16.6	83.4	100.0 (20,868)	22.6	77.4	100.0 (27,989)
	χ^2 = 508.74		P-value =0.000	χ^2 = 14349.07		P-value =0.000

สมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไป (ร้อยละ 8.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 8.7) สำหรับภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนระหว่าง 4 – 6 คนและมากกว่า 6 คนขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คน ในภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนมากกว่า 6 คนขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในสัดส่วนสูงสุด รองลงมาเป็นประชากรในครัวเรือน 4 – 6 คนและน้อยกว่า 4 คน

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานในแต่ละภาคมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ในขณะที่ภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิกจำนวนน้อยกว่า 4 คน, 4 – 6 คน และมากกว่า 6 คนขึ้นไป มีแนวโน้มของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน สรุปได้ว่า เมื่อนำตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานมีแบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง (ความสัมพันธ์ลวง)

4.2.3 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการเพิ่มคุณค่าทุนมนุษย์ให้มีความแตกต่างกันทั้งในลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันน่าจะมีผลทำให้บุคคลนั้นมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานที่ต่างกันด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของผกาทิพย์ สหเศรษฐกร (2536:66) สำนักงานสถิติแห่งชาติ(2546:3) และชาติเฉลิม สุรชัยชาญ (2542:84) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 20) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา และประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 22.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.6) รองลงมาได้แก่ ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไป(ร้อยละ 16.0) และประชากรวัยแรงงานที่ไม่มีการศึกษา (ร้อยละ 8.1) อย่างไรก็ตาม ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา และมัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่ไม่มีการศึกษา และผู้ที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไป

ในปี พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 25.0) รองลงมาได้แก่ ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา (ร้อยละ 20.3), ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไป (ร้อยละ 17.2) และประชากรวัยแรงงานที่ไม่มีการศึกษา (ร้อยละ 8.8) ทั้งนี้ ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา และประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่ไม่มีการศึกษา และประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไป ซึ่งอาจจะเป็นเพราะแรงงานของประเทศส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมและประถมศึกษา ซึ่งการศึกษาในระดับดังกล่าวเป็นการศึกษาพื้นฐานในการเสริมสร้างความรู้ ทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพ เพื่อนำไปสู่การมีศักยภาพในการทำงานขั้นสูงขึ้น และเพื่อตามให้ทันความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปอาจจะไม่มีความต้องการอบรมตามหน่วยงานต่างๆ แต่อาจจะเป็นการฝึกฝนและเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 20 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษา(เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ไม่มีการศึกษา	8.1	91.9	100.0 (7,946)	8.8	91.2	100.0 (10,363)
ประถมศึกษา	22.7	77.3	100.0 (71,876)	20.3	79.7	100.0 (89,641)
มัธยมศึกษา	22.6	77.4	100.0 (31,451)	25.0	75.0	100.0 (43,306)
อุดมศึกษา	16.0	84.0	100.0 (13,498)	17.2	82.8	100.0 (19,130)
รวม	21.2	78.8	100.0 (124,771)	20.6	79.4	100.0 (162,440)
	χ^2 = 390800.00		P-value = 0.000	χ^2 = 409930.15		P-value = 0.000

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับ พ.ศ.2545 พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่ไม่มีการศึกษา ผู้มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา และผู้มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิม ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษามีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากเดิม แต่อย่างไรก็ตาม ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ ก็พบว่า ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงใกล้เคียงในปี พ.ศ.2542

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามระดับการศึกษาและอายุ (ตารางที่ 21) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 20) กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด โดยในช่วงอายุ15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 35.5), ในช่วงอายุ 25 – 44 ปี (ร้อยละ 29.1), ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี (ร้อยละ 10.9) และในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 1.1) และในปี พ.ศ.2545 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 20) กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถ

ตารางที่ 21 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษาและอายุ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี						
ไม่มีการศึกษา	18.6	81.4	100.0 (361)	19.1	80.9	100.0 (523)
ประถมศึกษา	35.5	64.5	100.0 (9,103)	35.3	64.7	100.0 (5,900)
มัธยมศึกษา	22.8	77.2	100.0 (14,865)	29.8	70.2	100.0 (19,659)
อุดมศึกษา	21.4	78.6	100.0 (1,724)	26.5	73.5	100.0 (2,219)
รวม	28.0	72.0	100.0 (26,053)	30.8	69.2	100.0 (28,301)
	χ^2 = 230478.3		P-value = 0.000	χ^2 = 46822.18		P-value = 0.000
25 - 44 ปี						
ไม่มีการศึกษา	22.5	77.5	100.0 (1,690)	18.9	81.1	100.0 (2,198)
ประถมศึกษา	29.1	70.9	100.0 (31,695)	27.1	72.9	100.0 (37,894)
มัธยมศึกษา	25.3	74.7	100.0 (13,029)	22.3	77.7	100.0 (18,150)
อุดมศึกษา	16.6	83.4	100.0 (9,260)	17.4	82.6	100.0 (12,480)
รวม	26.6	73.4	100.0 (55,674)	24.3	75.7	100.0 (70,722)
	χ^2 = 174459.2		P-value = 0.000	χ^2 = 145811.44		P-value = 0.000
45 - 64 ปี						
ไม่มีการศึกษา	4.5	95.5	100.0 (2,544)	8.8	91.2	100.0 (3,273)
ประถมศึกษา	10.9	89.1	100.0 (23,322)	12.4	87.6	100.0 (33,617)
มัธยมศึกษา	9.4	90.6	100.0 (3,070)	8.5	91.5	100.0 (4,761)
อุดมศึกษา	9.2	90.8	100.0 (2,348)	10.0	90.0	100.0 (4,111)
รวม	10.1	89.9	100.0 (31,284)	11.6	88.4	100.0 (45,762)
	χ^2 = 37414.80		P-value = 0.000	χ^2 = 22957.34		P-value = 0.000
65 ปีขึ้นไป						
ไม่มีการศึกษา	0.9	99.1	100.0 (3,342)	0.7	99.3	100.0 (4,369)
ประถมศึกษา	1.1	98.9	100.0 (7,754)	1.8	98.2	100.0 (12,230)
มัธยมศึกษา	0.9	99.1	100.0 (487)	1.0	99.0	100.0 (736)
อุดมศึกษา	6.0	94.0	100.0 (166)	1.2	98.8	100.0 (320)
รวม	1.1	98.9	100.0 (11,749)	1.5	98.5	100.0 (17,655)
	χ^2 = 12386.59		P-value = 0.000	χ^2 = 6626.35		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด โดยในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด(ร้อยละ 35.3), ในช่วงอายุ 25 – 44 ปี (ร้อยละ 27.1), ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี (ร้อยละ 12.4) และในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 1.8)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับ ปี พ.ศ.2545 พบว่า ปี พ.ศ.2545 ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่ไม่มีการศึกษา ผู้มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและผู้มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2542 และในช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นด้วย เช่นเดียวกับในช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่ไม่มีการศึกษา ผู้มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปที่มีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นและในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ผู้มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและผู้มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันด้วย

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามระดับการศึกษาและเขตที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 22) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 20) กล่าวคือ ในปี พ.ศ.2542 ในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (โดยในเขตเมืองมีสัดส่วนร้อยละ 15.5 และเขตชนบทมีสัดส่วนร้อยละ 28.5) สำหรับในปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 20) กล่าวคือ ในเขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 17.3) และเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 31.0)

ตารางที่ 22 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษาและเขตที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และ ปี พ.ศ.2545)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และเขตที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง						
ไม่มีการศึกษา	3.6	96.4	100.0 (4,332)	3.7	96.3	100.0 (4,972)
ประถมศึกษา	13.5	86.5	100.0 (41,014)	10.5	89.5	100.0 (45,925)
มัธยมศึกษา	15.5	84.5	100.0 (24,142)	17.3	82.7	100.0 (29,647)
อุดมศึกษา	13.0	87.0	100.0 (11,886)	13.3	86.7	100.0 (15,746)
รวม	13.6	86.4	100.0 (81,374)	13.2	86.8	100.0 (96,290)
	χ^2 = 70751.91		P-value =0.000	χ^2 = 171857.16		P-value =0.000
เขตชนบท						
ไม่มีการศึกษา	9.5	90.5	100.0 (3,614)	10.4	89.6	100.0 (5,391)
ประถมศึกษา	25.6	74.4	100.0 (30,862)	23.5	76.5	100.0 (43,716)
มัธยมศึกษา	28.5	71.5	100.0 (7,309)	31.0	69.0	100.0 (13,659)
อุดมศึกษา	22.4	77.6	100.0 (1,612)	24.6	75.4	100.0 (3,384)
รวม	24.9	75.1	100.0 (43,397)	24.4	75.6	100.0 (66,150)
	χ^2 = 316758.1		P-value =0.000	χ^2 = 393880.17		P-value =0.000

อย่างไรก็ตาม ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในเขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย และในเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่ไม่มีการศึกษา ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามระดับการศึกษาและภาคที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 23) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 20) กล่าวคือ ในปี พ.ศ.2542 ในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีความ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษาและภาคที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และ ปี พ.ศ.2545)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร						
ไม่มีการศึกษา	2.1	97.9	100.0 (212)	0.8	99.2	100.0 (298)
ประถมศึกษา	10.6	89.4	100.0 (2,197)	6.9	93.1	100.0 (3,416)
มัธยมศึกษา	13.0	87.0	100.0 (1,854)	13.2	86.8	100.0 (3,287)
อุดมศึกษา	10.4	89.6	100.0 (1,190)	9.1	90.9	100.0 (2,211)
รวม	11.1	88.9	100.0 (5,453)	9.5	90.5	100.0 (9,212)
	χ^2 = 26712.50		P-value =0.000	χ^2 = 72353.68		P-value =0.000
ภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)						
ไม่มีการศึกษา	4.5	95.5	100.0 (2,049)	3.1	96.9	100.0 (2,853)
ประถมศึกษา	12.1	87.9	100.0 (21,050)	7.8	92.2	100.0 (29,091)
มัธยมศึกษา	15.0	85.0	100.0 (9,480)	12.4	87.6	100.0 (15,064)
อุดมศึกษา	13.4	86.6	100.0 (3,641)	9.3	90.7	100.0 (5,963)
รวม	12.5	87.5	100.0 (36,220)	9.1	90.9	100.0 (52,971)
	χ^2 = 51338.99		P-value =0.000	χ^2 = 79596.92		P-value =0.000
ภาคเหนือ						
ไม่มีการศึกษา	14.3	85.7	100.0 (2,807)	12.9	87.1	100.0 (3,651)
ประถมศึกษา	23.9	76.1	100.0 (15,789)	21.9	78.1	100.0 (19,473)
มัธยมศึกษา	28.0	72.0	100.0 (6,332)	32.6	67.4	100.0 (7,862)
อุดมศึกษา	19.2	80.8	100.0 (2,755)	25.9	74.1	100.0 (3,437)
รวม	23.4	76.6	100.0 (27,683)	23.7	76.3	100.0 (34,423)
	χ^2 = 69859.18		P-value =0.000	χ^2 = 157775.08		P-value =0.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
ไม่มีการศึกษา	6.9	93.1	100.0 (1,199)	10.7	89.3	100.0 (1,352)
ประถมศึกษา	33.3	66.7	100.0 (21,772)	29.8	70.2	100.0 (23,862)
มัธยมศึกษา	33.4	66.6	100.0 (8,045)	37.9	62.1	100.0 (9,333)
อุดมศึกษา	25.6	74.4	100.0 (3,554)	31.0	69.0	100.0 (4,202)
รวม	32.0	68.0	100.0 (34,570)	31.1	68.9	100.0 (38,749)
	χ^2 = 169973.8		P-value =0.000	χ^2 = 183369.72		P-value =0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ภาคใต้						
ไม่มีการศึกษา	3.4	96.6	100.0 (1,679)	9.3	90.7	100.0 (2,209)
ประถมศึกษา	15.6	84.4	100.0 (11,068)	20.9	79.1	100.0 (13,799)
มัธยมศึกษา	22.6	77.4	100.0 (5,740)	29.4	70.6	100.0 (7,760)
อุดมศึกษา	18.2	81.8	100.0 (2,358)	24.7	75.3	100.0 (3,317)
รวม	16.6	83.4	100.0 (20,845)	22.7	77.3	100.0 (27,085)
	χ^2 = 98267.10		P-value =0.000	χ^2 = 93766.57		P-value =0.000

ต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด และนอกจากนี้ยังพบว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาด้วย (ร้อยละ 33.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 33.3) สำหรับในปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 20) กล่าวคือ ในกรุงเทพมหานคร, ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุดเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 พบว่า ภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานทั้งผู้ที่ไม่มีการศึกษา ผู้มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ผู้มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและผู้มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2542 ในภาคเหนือ ผู้มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา ผู้มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นผู้ไม่มีการศึกษา ผู้มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาและผู้มีระดับการศึกษาตั้งแต่อุดมศึกษาขึ้นไปมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในสัดส่วนเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนา

ขีดความสามารถในการทำงาน สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ในปี พ.ศ.2542 เมื่อนำตัวแปรดังกล่าวมาควบคุม ทำให้แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่นเดียวกันในปี พ.ศ.2545 เมื่อนำตัวแปรอายุและตัวแปรเขตที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ทำให้แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง (ความสัมพันธ์ลวง)

4.2.4 สถานภาพการทำงาน

สถานภาพการทำงานเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน เพราะสถานภาพการทำงานเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งหน้าที่การงาน และฐานะทางเศรษฐกิจ ดังนั้นสถานภาพการทำงานที่แตกต่างกันน่าจะมีผลต่อความต้องการในการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานที่ต่างกัน เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 24) พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุดสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานสถิติแห่งชาติและมูลนิธิพัฒนาไท (2543:80) และชาติเฉลิม สุรชัยชาญ (2544: 100) โดยในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างและประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 24.5) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการทำงานในหน่วยงานเอกชนมีการแข่งขันสูง บุคคลที่ทำงานในองค์การนี้จะต้องมีการพัฒนาทักษะการทำงานของตนเองให้เป็นยอมรับของหน่วยงาน ซึ่งบุคคลใดที่ไม่มีศักยภาพในการทำงาน ผู้บริหารในองค์การอาจยกเลิกการจ้างงานได้ และในองค์การเอกชนมีการอบรมพัฒนาบุคลากรในองค์การให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการทำงาน เพื่อเป็นทุนสำคัญในการส่งเสริมปัจจัยการผลิตให้สามารถแข่งขันกับบริษัทอื่นๆได้ ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ซึ่งความต้องการพัฒนาขีดความสามารถดังกล่าวอาจจะเป็นการเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพหรือเพื่อเป็นการหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ นอกจากนี้ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆที่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานรองลงมาคือ ผู้เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 21.7),

ตารางที่ 24 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงาน (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

สถานภาพการทำงาน	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
นายจ้าง/ธุรกิจ	21.7	78.3	100.0 (30,130)	21.5	78.5	100.0 (37,972)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	24.5	75.5	100.0 (15,723)	24.5	75.5	100.0 (21,494)
ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ	16.0	84.0	100.0 (11,895)	18.2	81.8	100.0 (13,929)
ลูกจ้างเอกชน	24.5	75.5	100.0 (24,482)	19.9	80.1	100.0 (35,443)
ไม่ได้ทำงาน	18.2	81.8	100.0 (42,639)	19.5	80.5	100.0 (57,677)
รวม	21.2	78.8	100.0 (124,869)	20.6	79.4	100.0 (166,515)
	χ^2 = 234575.3		P-value = 0.000	χ^2 = 87668.69		P-value = 0.000

ผู้ไม่ได้ทำงาน (ร้อยละ 18.2) และลูกจ้างรัฐบาล/ รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 16.0) ตามลำดับ

ในปี พ.ศ.2545 ก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้างมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 24.5) รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานเป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 21.5), ลูกจ้างเอกชน (ร้อยละ 19.9), ผู้ไม่ได้ทำงาน (ร้อยละ 19.5) และลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 18.2) ตามลำดับ ดังนั้นกล่าวได้ว่า สถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน คือ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างมีสัดส่วนของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สืบเนื่องจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจกลางปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ทำให้แรงงานจำนวนมากกลายเป็นผู้ว่างงาน จึงต้องกลับภูมิลำเนาเดิม เพื่อช่วยธุรกิจของครัวเรือน ซึ่งมีอาจจะความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของตนเอง เพื่อจะได้มีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้ นอกเหนือจากการช่วยธุรกิจของครอบครัว

สำหรับการเปรียบเทียบสัดส่วนของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจและผู้ไม่ได้ทำงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนา

ขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้างมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเท่าเดิม (ร้อยละ 24.5) อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของประชากรวัยแรงงานที่มีสถานภาพการทำงานอื่นๆมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงใกล้เคียงในปี พ.ศ.2542

ในการพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามสถานภาพการทำงานและอายุ (ตารางที่ 25) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 24) กล่าวคือ ปี พ.ศ.2542 ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นนายจ้าง/ ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด(ร้อยละ 41.1) ในช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่ได้ทำงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 33.6), ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างเอกชน (ร้อยละ 12.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 12.3) และในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 5.2) และในปี พ.ศ.2545 พบว่า ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง (ร้อยละ 38.9), ในช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ไม่ได้ทำงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงเช่นกัน (ร้อยละ 30.0) ในขณะที่ช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 14.7) และประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจมีสัดส่วนของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกันกับลูกจ้างเอกชน (ร้อยละ 11.4) และในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 5.9)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจและผู้ไม่ได้ทำงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเดิม สำหรับในช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้างและลูกจ้างรัฐบาล / รัฐวิสาหกิจมีความต้องการพัฒนา

ตารางที่ 25 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงานและอายุ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

สถานภาพ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
การทำงานและอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี						
นายจ้าง/ธุรกิจ	41.1	58.9	100.0 (984)	38.9	61.1	100.0 (1,152)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	39.2	60.8	100.0 (3,305)	37.7	62.3	100.0 (3,879)
ลูกจ้างรัฐบาล/ รัฐวิสาหกิจ	21.2	78.8	100.0 (712)	29.3	70.7	100.0 (771)
ลูกจ้างเอกชน	32.5	67.5	100.0 (5,646)	26.1	73.9	100.0 (7,261)
ไม่ได้ทำงาน	22.5	77.5	100.0 (15,413)	28.7	71.3	100.0 (18,357)
รวม	28.0	72.0	100.0 (26,060)	29.8	70.2	100.0 (31,420)
	χ^2 = 273646.1		P-value = 0.000	χ^2 = 86520.38		P-value = 0.000
25 - 44 ปี						
นายจ้าง/ธุรกิจ	28.6	71.4	100.0 (15,411)	26.9	73.1	100.0 (18,102)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	24.2	75.8	100.0 (8,175)	25.7	74.3	100.0 (10,813)
ลูกจ้างรัฐบาล/ รัฐวิสาหกิจ	17.9	82.1	100.0 (7,869)	19.9	80.1	100.0 (8,660)
ลูกจ้างเอกชน	24.2	75.8	100.0 (14,884)	19.8	80.2	100.0 (21,753)
ไม่ได้ทำงาน	33.6	66.4	100.0 (9,381)	30.0	70.0	100.0 (11,980)
รวม	26.6	73.4	100.0 (55,720)	24.3	75.7	100.0 (71,308)
	χ^2 = 193223.9		P-value = 0.000	χ^2 = 183234.49		P-value = 0.000
45 - 64 ปี						
นายจ้าง/ธุรกิจ	12.4	87.6	100.0 (11,947)	14.7	85.3	100.0 (16,159)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	8.4	86.3	100.0 (3,845)	10.4	89.6	100.0 (6,111)
ลูกจ้างรัฐบาล/ รัฐวิสาหกิจ	10.3	87.5	100.0 (3,300)	11.4	88.6	100.0 (4,475)
ลูกจ้างเอกชน	12.3	87.7	100.0 (3,681)	11.4	88.6	100.0 (6,031)
ไม่ได้ทำงาน	6.4	93.6	100.0 (8,521)	8.5	91.5	100.0 (13,237)
รวม	10.1	89.9	100.0 (31,294)	11.6	88.4	100.0 (46,013)
	χ^2 = 79206.28		P-value = 0.000	χ^2 = 74129.83		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 (ต่อ)

สถานภาพการทำงานและอายุ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
65 ปีขึ้นไป						
นายจ้าง/ธุรกิจ	3.6	96.4	100.0 (1,788)	5.9	94.1	100.0 (2,559)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	0.9	99.1	100.0 (398)	3.5	96.5	100.0 (691)
ลูกจ้างรัฐบาล/ รัฐวิสาหกิจ	1.4	98.6	100.0 (14)	4.4	95.6	100.0 (23)
ลูกจ้างเอกชน	5.2	94.8	100.0 (271)	2.8	97.2	100.0 (398)
ไม่ได้ทำงาน	0.5	99.5	100.0 (9,313)	0.6	99.4	100.0 (14,103)
รวม	1.1	98.9	100.0 (11,784)	1.5	98.5	100.0 (17,774)
	χ^2 = 55226.69		P-value = 0.000	χ^2 = 97340.25		P-value = 0.000

ขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นเช่นกัน ขณะที่ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นทั้งนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว, ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง, ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ และผู้ไม่ได้ทำงานเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว, ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้างและลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามสถานภาพการทำงานและเขตที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 26) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 24) กล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 17.8 และร้อยละ 29.4 ตามลำดับ) ในขณะที่ปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 24) กล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด

ตารางที่ 26 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงานและเขตที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และ ปี พ.ศ.2545)

สถานภาพการทำงาน	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และเขตที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง						
นายจ้าง/ธุรกิจ	12.6	74.9	100.0 (17,949)	12.1	87.9	100.0 (21,454)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	13.7	62.7	100.0 (8,732)	14.9	85.1	100.0 (11,027)
ลูกจ้างรัฐบาล/						
รัฐวิสาหกิจ	12.5	87.5	100.0 (10,166)	13.5	86.5	100.0 (10,988)
ลูกจ้างเอกชน	17.8	82.2	100.0 (16,455)	13.0	87.0	100.0 (21,255)
ไม่ได้ทำงาน	11.0	89.0	100.0 (28,145)	13.3	86.7	100.0 (33,988)
รวม	13.6	86.4	100.0 (81,447)	13.1	86.9	100.0 (98,712)
	χ^2 = 97556.64		P-value =0.000	χ^2 = 6857.43		P-value =0.000
เขตชนบท						
นายจ้าง/ธุรกิจ	24.7	75.3	100.0 (12,181)	25.3	74.7	100.0 (16,518)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	27.4	72.6	100.0 (6,991)	27.4	72.6	100.0 (10,467)
ลูกจ้างรัฐบาล/						
รัฐวิสาหกิจ	20.3	79.7	100.0 (1,729)	23.2	76.8	100.0 (2,941)
ลูกจ้างเอกชน	29.4	70.6	100.0 (8,027)	24.8	75.2	100.0 (14,188)
ไม่ได้ทำงาน	21.8	78.2	100.0 (14,494)	22.4	77.6	100.0 (23,689)
รวม	24.9	75.1	100.0 (43,422)	24.4	75.6	100.0 (67,803)
	χ^2 = 148563.4		P-value =0.000	χ^2 = 51797.87		P-value =0.000

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ปี พ.ศ.2545 ในเขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง, ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ และผู้ไม่ได้ทำงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย สำหรับเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว, ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ และผู้ไม่ได้ทำงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่ในประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจ

ครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้างยังคงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับปี พ.ศ.2542

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามสถานภาพการทำงานและภาคที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 27) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 24) กล่าวคือ กรุงเทพมหานคร, ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) และภาคเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 15.9, ร้อยละ 16.1 และร้อยละ 33.9 ตามลำดับ) ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 36.2 และร้อยละ 21.1 ตามลำดับ) สำหรับปี พ.ศ.2545 ก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ในกรุงเทพมหานคร และภาคเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 10.7 และร้อยละ 10.4 ตามลำดับ) เช่นเดียวกันในภาคใต้ (ร้อยละ 25.5) ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง (ร้อยละ 25.4) สำหรับในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้างมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 10.4 และร้อยละ 36.3 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ปี พ.ศ.2545 ในกรุงเทพมหานคร ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง และผู้ไม่ได้ทำงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่ภาคเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว, ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ และผู้ไม่ได้ทำงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว, ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจต้องการพัฒนาขีดความสามารถในสัดส่วนเพิ่มขึ้น สำหรับในภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานผู้ที่เป็นนายจ้าง/ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว, ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง, ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ, ลูกจ้างเอกชน และผู้ไม่ได้ทำงานต่างก็มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิม

ตารางที่ 27 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงานและภาคที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

สถานภาพการทำงาน	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร						
นายจ้าง/ธุรกิจ	9.4	90.6	100.0 (847)	6.7	93.3	100.0 (1,494)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	7.0	93.0	100.0 (300)	8.4	91.6	100.0 (601)
ลูกจ้างรัฐบาล/						
รัฐวิสาหกิจ	10.0	90.0	100.0 (428)	6.9	93.1	100.0 (637)
ลูกจ้างเอกชน	15.9	84.1	100.0 (1,995)	10.7	89.3	100.0 (3,523)
ไม่ได้ทำงาน	7.6	92.4	100.0 (1,897)	9.9	90.1	100.0 (3,227)
รวม	11.1	88.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
	χ^2 = 84677.40		P-value = 0.000	χ^2 = 18446.94		P-value = 0.000
ภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)						
นายจ้าง/ธุรกิจ	12.1	87.9	100.0 (7,611)	8.2	91.8	100.0 (11,369)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	13.3	86.7	100.0 (4,472)	10.4	89.6	100.0 (6,979)
ลูกจ้างรัฐบาล/						
รัฐวิสาหกิจ	11.2	88.8	100.0 (3,046)	9.1	90.9	100.0 (3,943)
ลูกจ้างเอกชน	16.1	83.9	100.0 (9,462)	9.5	90.5	100.0 (14,852)
ไม่ได้ทำงาน	9.1	90.9	100.0 (11,679)	8.5	91.5	100.0 (16,981)
รวม	12.5	87.5	100.0 (36,270)	9.0	91.0	100.0 (54,124)
	χ^2 = 73804.65		P-value = 0.000	χ^2 = 7376.20		P-value = 0.000
ภาคเหนือ						
นายจ้าง/ธุรกิจ	22.8	77.2	100.0 (6,833)	24.7	75.3	100.0 (8,703)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	27.2	72.8	100.0 (3,866)	27.0	73.0	100.0 (5,400)
ลูกจ้างรัฐบาล/						
รัฐวิสาหกิจ	17.2	82.8	100.0 (2,790)	22.2	77.8	100.0 (2,971)
ลูกจ้างเอกชน	33.9	66.1	100.0 (4,784)	29.8	70.2	100.0 (5,914)
ไม่ได้ทำงาน	16.6	83.4	100.0 (9,417)	17.9	82.1	100.0 (12,180)
รวม	23.4	76.6	100.0 (27,690)	23.7	76.3	100.0 (35,168)
	χ^2 = 190582.7		P-value = 0.000	χ^2 = 101447.15		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 (ต่อ)

สถานภาพการทำงาน	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
นายจ้าง/ธุรกิจ	31.7	68.3	100.0 (9,166)	32.8	67.2	100.0 (9,126)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	36.2	63.8	100.0 (3,757)	36.3	63.7	100.0 (4,662)
ลูกจ้างรัฐบาล/						
รัฐวิสาหกิจ	22.9	77.1	100.0 (3,600)	27.1	72.9	100.0 (3,986)
ลูกจ้างเอกชน	41.1	58.9	100.0 (4,536)	32.5	67.5	100.0 (5,532)
ไม่ได้ทำงาน	28.9	71.1	100.0 (13,515)	28.6	71.4	100.0 (16,446)
รวม	32.0	68.0	100.0 (34,574)	31.0	69.0	100.0 (39,752)
	χ^2 = 151993.1		P-value = 0.000	χ^2 = 56463.03		P-value = 0.000
ภาคใต้						
นายจ้าง/ธุรกิจ	14.8	85.2	100.0 (5,673)	20.7	79.3	100.0 (7,280)
ช่วยธุรกิจครัวเรือน	21.1	78.9	100.0 (3,328)	25.4	74.6	100.0 (3,852)
ลูกจ้างรัฐบาล/						
รัฐวิสาหกิจ	15.9	84.1	100.0 (2,031)	21.6	78.4	100.0 (2,392)
ลูกจ้างเอกชน	19.5	80.5	100.0 (3,705)	25.5	74.5	100.0 (5,622)
ไม่ได้ทำงาน	13.1	86.9	100.0 (6,131)	20.9	79.1	100.0 (8,843)
รวม	16.6	83.4	100.0 (20,868)	22.6	77.4	100.0 (27,989)
	χ^2 = 40960.69		P-value = 0.000	χ^2 = 16761.66		P-value = 0.000

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง หรือความสัมพันธ์ลวง

4.2.5 อาชีพ

บุคคลที่ประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ย่อมมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถ

ในการทำงานที่แตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะงานในบางอาชีพมีความมั่นคง ในขณะที่บางอาชีพขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ อย่างเช่นประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรและประมง ซึ่งเป็นอาชีพที่ขึ้นอยู่กับฤดูกาลและสภาพดินฟ้าอากาศ รวมถึงกระแสเศรษฐกิจ ราคาผลผลิตในขณะนั้น ดังนั้นประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพดังกล่าวจึงน่าจะมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพอื่นๆ สอดคล้องกับการศึกษาของชาติเฉลิม สุรชัยชาญ (2544:95) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546: 25) ที่พบว่าประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพอื่นๆ

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 28) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/วิชาการเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 27.5) รองลงมาเป็นพนักงาน/เสมียน (ร้อยละ 26.4), ผู้ประกอบอาชีพในกระบวนการผลิต/กรรมกร (ร้อยละ 23.5), การค้า/บริการ (ร้อยละ 22.6), เกษตรกรและประมง (ร้อยละ 21.0) และผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 18.2) ตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับการที่ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/วิชาการเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด น่าจะเป็นการอบรมตามหน่วยงานที่รับผิดชอบได้มีการจัดอบรมทักษะการทำงานเพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงานของบุคคลมากกว่าจะเป็นความต้องการของบุคคลที่จะพัฒนาขีดความสามารถด้วยตนเอง สำหรับในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 26.7) รองมาเป็นผู้อยู่ในกระบวนการผลิต/กรรมกร (ร้อยละ 21.3), ผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 19.5), พนักงาน/เสมียน (ร้อยละ 18.4), การค้า/บริการ (ร้อยละ 16.2) และด้านวิชาชีพ/ วิชาการ (ร้อยละ 15.9) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมง และผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นจากเดิม

ตารางที่ 28 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามอาชีพ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

อาชีพ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
วิชาชีพ/วิชาการ	27.5	72.5	100.0 (2,154)	15.9	84.1	100.0 (20,736)
พนักงาน/เสมียน	26.4	73.6	100.0 (4,210)	18.4	81.6	100.0 (5,613)
การค้า/บริการ	22.6	77.4	100.0 (22,905)	16.2	83.8	100.0 (27,705)
ผลิต/กรรมกร	23.5	76.5	100.0 (28,545)	21.3	78.7	100.0 (24,114)
เกษตรกร/ประมง	21.0	79.0	100.0 (24,416)	26.7	73.3	100.0 (30,670)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	18.2	81.8	100.0 (42,639)	19.5	80.5	100.0 (57,677)
รวม	21.2	78.8	100.0 (124,869)	20.6	79.4	100.0 (166,515)
	χ^2 = 171139.4		P-value = 0.000	χ^2 = 404612.64		P-value = 0.000

ตารางที่ 29 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามอาชีพและอายุ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

อาชีพ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี						
วิชาชีพ/วิชาการ	35.7	64.3	100.0 (569)	23.9	76.1	100.0 (1,112)
พนักงาน/เสมียน	42.1	57.6	100.0 (566)	26.4	73.6	100.0 (846)
การค้า/บริการ	38.4	61.6	100.0 (2,296)	27.2	72.8	100.0 (3,847)
ผลิต/กรรมกร	36.3	63.7	100.0 (3,395)	27.4	72.6	100.0 (4,031)
เกษตรกร/ประมง	30.7	69.3	100.0 (3,821)	39.1	60.9	100.0 (3,227)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	22.5	77.5	100.0 (15,413)	28.7	71.3	100.0 (18,357)
รวม	28.0	72	100.0 (26,060)	29.8	70.2	100.0 (31,420)
	χ^2 = 252049.5		P-value = 0.000	χ^2 = 89230.36		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 (ต่อ)

อาชีพ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
25 - 44 ปี						
วิชาชีพ/วิชาการ	33.2	66.8	100.0 (820)	18.4	82.6	100.0 (11,798)
พนักงาน/เสมียน	35.1	64.9	100.0 (1,930)	18.0	82.0	100.0 (3,692)
การค้า/บริการ	25.1	74.9	100.0 (13,252)	17.4	82.6	100.0 (14,919)
ผลิต/กรรมกร	26.4	73.6	100.0 (15,831)	21.9	78.1	100.0 (14,504)
เกษตรกร/ประมง	21.9	78.1	100.0 (14,506)	31.1	68.9	100.0 (14,415)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	33.6	66.4	100.0 (9,381)	30.0	70.0	100.0 (11,980)
รวม	26.6	73.4	100.0 (55,720)	24.3	75.7	100.0 (71,308)
	χ^2 = 191972.7		P-value = 0.000	χ^2 = 371996.91		P-value = 0.000
45 - 64 ปี						
วิชาชีพ/วิชาการ	14.0	86.0	100.0 (592)	10.2	89.8	100.0 (7,160)
พนักงาน/เสมียน	9.5	90.5	100.0 (1,379)	10.1	89.9	100.0 (1,060)
การค้า/บริการ	11.4	88.6	100.0 (6,709)	6.9	93.1	100.0 (8,051)
ผลิต/กรรมกร	12.5	87.5	100.0 (8,528)	13.6	86.4	100.0 (5,077)
เกษตรกร/ประมง	10.5	89.5	100.0 (5,565)	16.6	83.4	100.0 (11,428)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	6.4	93.6	100.0 (8,521)	8.5	91.5	100.0 (13,237)
รวม	10.1	89.9	100.0 (31,294)	11.6	88.4	100.0 (46,013)
	χ^2 = 69089.61		P-value = 0.000	χ^2 = 158579.16		P-value = 0.000
65 ปีขึ้นไป						
วิชาชีพ/วิชาการ	0.7	99.3	100.0 (173)	4.1	95.9	100.0 (666)
พนักงาน/เสมียน	2.4	97.6	100.0 (335)	4.5	95.5	100.0 (15)
การค้า/บริการ	2.6	97.4	100.0 (648)	1.2	98.8	100.0 (888)
ผลิต/กรรมกร	3.4	96.6	100.0 (791)	6.6	93.4	100.0 (502)
เกษตรกร/ประมง	5.3	94.7	100.0 (524)	6.5	93.5	100.0 (1,600)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	0.5	99.5	100.0 (9,313)	0.6	99.4	100.0 (14,103)
รวม	1.1	98.9	100.0 (11,784)	1.5	98.5	100.0 (17,774)
	χ^2 = 57446.89		P-value = 0.000	χ^2 = 112214.63		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามอาชีพและอายุ (ตารางที่ 29) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 28) โดยในช่วงอายุ 15 – 24 ปี และในช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพพนักงาน/เสมียนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 42.1 และร้อยละ 35.1 ตามลำดับ) ในขณะที่ช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/วิชาการมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 14.0) และช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 5.3) สำหรับในปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 28) โดยในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพในกระบวนการผลิต / กรรมกรมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมง (ร้อยละ 6.6 เปรียบเทียบกับสัดส่วนร้อยละ 6.5) ในขณะที่ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี, ในช่วงอายุ 25 – 44 ปี และช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 39.1, ร้อยละ 31.1 และร้อยละ 16.6 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงและผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเดิม สำหรับในช่วงอายุ 25 – 44 ปี พบว่าประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นเช่นกัน ขณะที่ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพพนักงาน/เสมียน, ผู้ประกอบอาชีพในกระบวนการผลิต/กรรมกร, เกษตรกรและประมงและผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพ เป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น และในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/วิชาการ, พนักงาน/เสมียน, ผู้ประกอบอาชีพในกระบวนการผลิต/กรรมกร, เกษตรกรและประมงมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 30 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามอาชีพและเขตที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูล ปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

อาชีพ และ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
เขตที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง						
วิชาชีพ/วิชาการ	27.5	72.5	100.0 (1,132)	11.3	88.7	100.0 (15,987)
พนักงาน/เสมียน	20.0	80.0	100.0 (2,108)	14.1	85.9	100.0 (4,441)
การค้า/บริการ	14.2	85.8	100.0 (15,669)	12.6	87.4	100.0 (21,126)
ผลิต/กรรมกร	14.0	86.0	100.0 (17,847)	13.3	86.7	100.0 (14,643)
เกษตรกร/ประมง	15.3	84.7	100.0 (16,546)	18.5	81.5	100.0 (8,527)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	11.0	89.0	100.0 (28,145)	13.3	86.7	100.0 (33,988)
รวม	13.6	86.4	100.0 (81,447)	13.1	86.9	100.0 (98,712)
	χ^2 = 74924.49		P-value = 0.000	χ^2 = 29103.40		P-value = 0.000
เขตชนบท						
วิชาชีพ/วิชาการ	27.5	72.5	100.0 (1,022)	21.5	78.5	100.0 (4,749)
พนักงาน/เสมียน	27.6	72.4	100.0 (2,102)	25.3	74.7	100.0 (1,172)
การค้า/บริการ	26.4	73.6	100.0 (7,236)	20.3	79.7	100.0 (6,579)
ผลิต/กรรมกร	27.1	72.9	100.0 (10,698)	26.4	73.6	100.0 (9,471)
เกษตรกร/ประมง	25.2	74.8	100.0 (7,870)	27.4	72.6	100.0 (22,143)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	21.8	78.2	100.0 (14,494)	22.4	77.6	100.0 (23,689)
รวม	24.9	75.1	100.0 (43,422)	24.4	75.6	100.0 (67,803)
	χ^2 = 89282.55		P-value = 0.000	χ^2 = 117183.05		P-value = 0.000

การพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามอาชีพและเขตที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 31) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 28) กล่าวคือ ในเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพพนักงาน/เสมียนเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/วิชาการ และผู้อยู่ในกระบวนการผลิต/กรรมกร (ร้อยละ 27.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.5 และร้อยละ 27.1 ตามลำดับ) ในขณะที่เขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/วิชาการมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด

(ร้อยละ 27.5) และในปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการทำงานกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 24) กล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 18.5 และร้อยละ 27.4 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงและผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้นจากเดิม ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพวิชาชีพ/วิชาการ, พนักงาน/เสมียน, การค้า/บริการ และผู้อยู่ในกระบวนการผลิตและกรรมกรมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามอาชีพและภาคที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 32) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 28) ในภาคเหนือและภาคใต้ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพพนักงาน/เสมียนมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 34.6 และร้อยละ 23.3 ตามลำดับ) ในขณะที่ภาคอื่นๆ ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/วิชาการยังคงเป็นผู้ที่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (โดยกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนร้อยละ 49.2, ในภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)มีสัดส่วนร้อยละ 19.1และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนร้อยละ 39.5) สำหรับปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 28) ในกรุงเทพมหานคร ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพในกระบวนการผลิต/กรรมกรมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเป็นพนักงาน/เสมียน (ร้อยละ 10.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 10.6) เช่นเดียวกับในภาคเหนือ และภาคใต้ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพในกระบวนการผลิต/กรรมกรมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 29.1 และ24.8 ตามลำดับ) ในขณะที่ในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและประมงยังคงเป็นผู้ที่มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 11.8 และร้อยละ 36.9 ตามลำดับ)

ตารางที่ 31 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามอาชีพและภาคที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

อาชีพ และ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
ภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร						
วิชาชีพ/วิชาการ	49.2	50.8	100.0 (21)	7.5	92.5	100.0 (1,752)
พนักงาน/เสมียน	23.2	76.8	100.0 (60)	10.6	89.4	100.0 (667)
การค้า/บริการ	10.7	89.3	100.0 (688)	8.7	91.3	100.0 (1,957)
ผลิต/กรรมกร	11.1	88.9	100.0 (973)	10.9	89.1	100.0 (1,784)
เกษตรกร/ประมง	13.8	86.2	100.0 (1,828)	3.9	96.1	100.0 (95)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	7.6	92.4	100.0 (1,897)	9.9	90.1	100.0 (3,227)
รวม	11.1	88.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
	χ^2 = 93137.30		P-value = 0.000	χ^2 = 12578.01		P-value = 0.000
ภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)						
วิชาชีพ/วิชาการ	19.1	80.9	100.0 (457)	6.6	93.4	100.0 (6,525)
พนักงาน/เสมียน	14.5	85.5	100.0 (1,092)	9.7	90.3	100.0 (1,959)
การค้า/บริการ	14.7	85.5	100.0 (5,973)	7.4	92.6	100.0 (9,319)
ผลิต/กรรมกร	13.0	87.0	100.0 (8,159)	9.5	90.5	100.0 (10,185)
เกษตรกร/ประมง	14.2	85.8	100.0 (8,910)	11.8	88.2	100.0 (9,155)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	9.1	90.9	100.0 (11,679)	8.5	91.5	100.0 (16,981)
รวม	12.5	87.5	100.0 (36,270)	9.0	91.0	100.0 (54,124)
	χ^2 = 56233.97		P-value = 0.000	χ^2 = 36511.15		P-value = 0.000
ภาคเหนือ						
วิชาชีพ/วิชาการ	31.0	69.0	100.0 (382)	23.2	76.8	100.0 (3,929)
พนักงาน/เสมียน	34.6	65.4	100.0 (763)	33.6	66.4	100.0 (1,032)
การค้า/บริการ	25.0	75.0	100.0 (5,286)	23.2	76.8	100.0 (5,409)
ผลิต/กรรมกร	25.5	74.5	100.0 (7,442)	29.1	70.9	100.0 (4,224)
เกษตรกร/ประมง	28.0	72.0	100.0 (4,400)	27.2	72.8	100.0 (8,394)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	16.6	83.4	100.0 (9,417)	17.9	82.1	100.0 (12,180)
รวม	23.4	76.6	100.0 (27,690)	23.7	76.3	100.0 (35,168)
	χ^2 = 118755.9		P-value = 0.000	χ^2 = 102534.62		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 (ต่อ)

อาชีพ และ	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
ภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
วิชาชีพ/วิชาการ	39.5	60.5	100.0 (494)	27.1	72.9	100.0 (4,817)
พนักงาน/เสมียน	32.2	67.8	100.0 (1,034)	31.2	68.8	100.0 (1,036)
การค้า/บริการ	32.9	67.1	100.0 (6,388)	24.4	75.6	100.0 (5,972)
ผลิต/กรรมกร	35.0	65.0	100.0 (8,275)_	35.2	64.8	100.0 (4,838)
เกษตรกร/ประมง	34.1	65.9	100.0 (4,868)	36.9	63.1	100.0 (6,643)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	28.9	71.1	100.0 (13,515)	28.6	71.4	100.0 (16,446)
รวม	32.0	68.0	100.0 (34,574)	31.0	69.0	100.0 (39,752)
	χ^2 = 52482.16		P-value = 0.000	χ^2 = 135456.95		P-value = 0.000
ภาคใต้						
วิชาชีพ/วิชาการ	17.1	82.9	100.0 (800)	20.4	79.6	100.0 (3,713)
พนักงาน/เสมียน	23.3	76.7	100.0 (1,261)	23.7	76.3	100.0 (919)
การค้า/บริการ	17.2	82.8	100.0 (4,570)	22.4	77.6	100.0 (5,048)
ผลิต/กรรมกร	14.8	85.2	100.0 (3,696)	24.8	75.2	100.0 (3,083)
เกษตรกร/ประมง	18.7	81.3	100.0 (4,410)	24.1	75.9	100.0 (6,383)
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	13.1	86.9	100.0 (6,131)	20.9	79.1	100.0 (8,843)
รวม	16.6	83.4	100.0 (20,868)	22.6	77.4	100.0 (27,989)
	χ^2 = 34762.39		P-value = 0.000	χ^2 = 8935.03		P-value = 0.000

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน พบว่า ประชากรวัยแรงงานในแต่ละภาคมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากเดิม โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ประชากรวัยแรงงานที่ประกอบอาชีพด้านวิชาชีพ/วิชาการมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานลดลงจากเดิมมาก ในขณะที่ในภาคเหนือและภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน กล่าวโดยสรุปว่า เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัย ทำให้แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการพัฒนา

ขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่นเดียวกันในปี พ.ศ.2545 ตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย ทำให้แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง หรือความสัมพันธ์ลวง

4.2.6 รายได้

รายได้เป็นตัวแปรที่แสดงถึงสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากร ดังนั้นรายได้จึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน เพราะประชากรที่มีรายได้ต่ำอาจจะมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานมากกว่าประชากรที่มีรายได้สูง ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และสร้างความมั่นคงในการทำงานให้แก่ตนเอง ดังนั้นรายได้ที่แตกต่างกันน่าจะมีผลต่อความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานที่ต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของอุมาพร นามวัฒน์ (2523: 101) และชาติเฉลิม สุรชัยชาญ (2542: 118)

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ลูกจ้างกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 33) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาทเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 32.7) รองลงมาเป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่า (ร้อยละ 28.5), ลูกจ้างที่มีรายได้ 3,601 – 6,000 บาท (ร้อยละ 20.2) และที่เหลือเป็นลูกจ้างที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 16.4) ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่า และลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาท เป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าผู้มีรายได้ตั้งแต่ 3,601 บาทขึ้นไป สำหรับในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้1,201 -3,600 บาทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่า (ร้อยละ 28.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.8) รองมาเป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 3,601 – 6,000 บาท (ร้อยละ 17.7) ใกล้เคียงกับลูกจ้างที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 17.1) จากการศึกษาเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 32 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามรายได้ของลูกจ้าง (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

รายได้ของลูกจ้าง	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
รายได้1,200 บาท และต่ำกว่า	28.5	71.5	100.0 (479)	27.8	72.2	100.0 (285)
1,201 - 3,600 บาท	32.7	67.3	100.0 (9,928)	28.0	72.0	100.0 (10,090)
3,601 - 6,000 บาท	20.2	79.8	100.0 (11,008)	17.7	82.3	100.0 (14,980)
มากกว่า 6,000 บาท	16.4	83.6	100.0 (14,474)	17.1	82.9	100.0 (24,214)
รวม	22.9	77.1	100.0 (35,889)	19.8	80.2	100.0 (49,569)
	χ^2 = 337586.61		P-value = 0.000	χ^2 = 178919.02		P-value = 0.000

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 6,000 บาทขึ้นไปมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากเดิม อาจจะมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

การพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามรายได้ของลูกจ้างและอายุ (ตารางที่ 34) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของลูกจ้างกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 33) ในช่วงอายุ 25 – 44 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 42.4) และในช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 3,601 – 6,000 บาท (ร้อยละ 6.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 6.5) สำหรับในช่วงอายุ 15 – 24 ปี และช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาท มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 40.7 และร้อยละ 16.4 ตามลำดับ) อย่างไรก็ตาม พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ต่ำ (รายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่า และรายได้ 1,201 – 3,600 บาท) เป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าผู้มีรายได้สูง (ตั้งแต่ 3,601 บาทขึ้นไป)

ตารางที่ 33 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามรายได้ของลูกจ้างและอายุ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	32.1	67.9	100.0 (109)	36.4	63.6	100.0 (61)
1,201 - 3,600 บาท	40.7	59.3	100.0 (2,630)	35.4	64.6	100.0 (2,441)
3,601 - 6,000 บาท	24.3	75.7	100.0 (2,538)	20.0	80.0	100.0 (3,395)
มากกว่า 6,000 บาท	25.5	74.5	100.0 (995)	26.7	73.3	100.0 (2,181)
รวม	31.6	68.4	100.0 (6,272)	26.7	73.3	100.0 (8,078)
	χ^2 = 80787.95		P-value = 0.000	χ^2 = 63493.97		P-value = 0.000
25 - 44 ปี						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	42.4	57.6	100.0 (194)	33.6	66.4	100.0 (121)
1,201 - 3,600 บาท	33.8	66.2	100.0 (5,364)	28.9	71.1	100.0 (5,281)
3,601 - 6,000 บาท	20.2	79.8	100.0 (7,008)	18.4	81.6	100.0 (9,397)
มากกว่า 6,000 บาท	17.4	82.6	100.0 (9,889)	17.6	82.4	100.0 (15,732)
รวม	23.0	77.0	100.0 (22,455)	20.0	80.0	100.0 (30,531)
	χ^2 = 213754.35		P-value = 0.000	χ^2 = 103747.32		P-value = 0.000
45 - 64 ปี						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	11.3	88.7	100.0 (132)	7.4	92.6	100.0 (80)
1,201 - 3,600 บาท	16.4	83.6	100.0 (1,783)	15.8	84.2	100.0 (2,186)
3,601 - 6,000 บาท	10.9	89.1	100.0 (1,409)	9.5	90.5	100.0 (2,097)
มากกว่า 6,000 บาท	9.1	90.9	100.0 (3,557)	10.2	89.8	100.0 (6,178)
รวม	11.8	88.2	100.0 (6,881)	11.4	88.6	100.0 (10,541)
	χ^2 = 20129.99		P-value = 0.000	χ^2 = 15557.55		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
65 ปีขึ้นไป						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	6.8	93.2	100.0 (44)	8.2	91.8	100.0 (23)
1,201 - 3,600 บาท	5.6	94.4	100.0 (151)	2.7	97.3	100.0 (182)
3,601 - 6,000 บาท	6.5	93.5	100.0 (53)	6.5	93.5	100.0 (91)
มากกว่า 6,000 บาท	0.0	100.0	100.0 (33)	0.5	99.5	100.0 (123)
รวม	5.2	94.8	100.0 (281)	2.9	97.1	100.0 (419)
	χ^2 = 789.19		P-value = 0.000	χ^2 = 1765.12		P-value = 0.000

ในปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของลูกจ้างกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 33) โดยในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 36.4) ใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาท (ร้อยละ 35.4) เช่นเดียวกับในช่วงอายุ 25 – 44 ปี และช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่าเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 33.6 และร้อยละ 8.2 ตามลำดับ) ในขณะที่ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาทขึ้นไปเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ15.8)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี, 25 – 44 ปี, 45 – 64 ปี และในช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้รายได้มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไปเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามรายได้ของลูกจ้างและเขตที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 35) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของลูกจ้างกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน

ตารางที่ 34 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามรายได้ของลูกจ้างและเขตที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และเขตที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	21.0	79.0	100.0 (288)	14.8	85.2	100.0 (172)
1,201 - 3,600 บาท	23.0	77.0	100.0 (5,887)	20.8	79.2	100.0 (5,470)
3,601 - 6,000 บาท	16.5	83.5	100.0 (7,800)	13.2	86.8	100.0 (9,459)
มากกว่า 6,000 บาท	14.7	85.3	100.0 (12,283)	11.6	88.4	100.0 (17,223)
รวม	16.6	83.4	100.0 (26,258)	13.2	86.8	100.0 (32,324)
	χ^2 = 32495.13		P-value = 0.000	χ^2 = 41116.55		P-value = 0.000
เขตชนบท						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	30.4	69.6	100.0 (191)	32.4	67.6	100.0 (113)
1,201 - 3,600 บาท	35.2	64.8	100.0 (4,041)	29.9	70.1	100.0 (4,620)
3,601 - 6,000 บาท	23.1	76.9	100.0 (3,208)	21.4	78.6	100.0 (5,521)
มากกว่า 6,000 บาท	19.8	80.2	100.0 (2,191)	23.2	76.8	100.0 (6,991)
รวม	28.0	72.0	100.0 (9,631)	24.8	75.2	100.0 (17,245)
	χ^2 = 155909.27		P-value = 0.000	χ^2 = 56142.64		P-value = 0.000

ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 33) กล่าวคือ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 23.0 และร้อยละ 35.2 ตามลำดับ) และในปี พ.ศ.2545 ก็พบลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ในเขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 20.8) ในขณะที่ในเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 32.4)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในเขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง ในขณะที่เขตชนบท ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่า และลูกจ้างที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาท มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ตนเองมีฝีมือในการทำงานในระดับสูงขึ้นและมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามรายได้ของลูกจ้างและภาคที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 36) พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของลูกจ้างกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 33) กล่าวคือ ในกรุงเทพมหานคร ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 20.4) รองลงมาเป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาท (ร้อยละ 18.4) และลูกจ้างที่มีรายได้ 3,601 – 6,000 บาทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับลูกจ้างที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 14.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 14.7) ในขณะที่ในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ตั้งแต่ 1,201 บาทขึ้นไปเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าผู้มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่า และในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 37.0 และร้อยละ 45.7 ตามลำดับ) ในขณะที่ภาคใต้ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 3,601 – 6,000 บาทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 21.6)

สำหรับปี พ.ศ.2545 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของลูกจ้างกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงจากเดิม (ตารางที่ 36) ในกรุงเทพมหานครและในภาคใต้ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่มีรายได้ ตั้งแต่ 1,201 บาทขึ้นไปเป็นผู้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่า ในขณะที่ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,201 – 3,600 บาทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 13.7) เช่นเดียวกับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้1,201 – 3,600 บาทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่า

ตารางที่ 35 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามรายได้ของลูกจ้างและภาคที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	20.4	79.6	100.0 (6)	0.0	100.0	100.0 (11)
1,201 - 3,600 บาท	18.4	81.6	100.0 (167)	13.7	86.3	100.0 (201)
3,601 - 6,000 บาท	14.8	85.2	100.0 (802)	10.6	89.4	100.0 (1,335)
มากกว่า 6,000 บาท	14.7	85.3	100.0 (1,421)	9.8	90.2	100.0 (2,610)
รวม	15.0	85.0	100.0 (2,396)	10.2	89.8	100.0 (4,157)
	χ^2 = 1907.50		P-value = 0.000	χ^2 = 2978.24		P-value = 0.000
ภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	11.6	88.4	100.0 (97)	11.6	88.4	100.0 (59)
1,201 - 3,600 บาท	18.1	81.9	100.0 (2,889)	13.7	86.3	100.0 (3,152)
3,601 - 6,000 บาท	14.3	85.7	100.0 (4,599)	8.7	91.3	100.0 (7,041)
มากกว่า 6,000 บาท	14.9	85.1	100.0 (4,713)	8.6	91.4	100.0 (8,513)
รวม	15.5	84.5	100.0 (12,298)	9.5	90.5	100.0 (18,765)
	χ^2 = 7618.52		P-value = 0.000	χ^2 = 16442.83		P-value = 0.000
ภาคเหนือ						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	23.4	76.6	100.0 (151)	34.0	66.0	100.0 (73)
1,201 - 3,600 บาท	37.0	63.0	100.0 (2,872)	31.5	68.5	100.0 (3,045)
3,601 - 6,000 บาท	26.0	74.0	100.0 (1,789)	27.4	72.6	100.0 (2,210)
มากกว่า 6,000 บาท	18.8	81.2	100.0 (2,684)	25.0	75.0	100.0 (3,563)
รวม	30.1	69.9	100.0 (7,496)	28.4	71.6	100.0 (8,891)
	χ^2 = 54922.24		P-value = 0.000	χ^2 = 8872.07		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	42.5	57.5	100.0 (149)	35.2	64.8	100.0 (95)
1,201 - 3,600 บาท	45.7	54.3	100.0 (2,699)	35.3	64.7	100.0 (2,484)
3,601 - 6,000 บาท	32.5	67.5	100.0 (1,910)	32.6	67.4	100.0 (2,159)
มากกว่า 6,000 บาท	22.2	77.8	100.0 (3,288)	27.4	72.6	100.0 (4,835)
รวม	36.5	63.5	100.0 (8,046)	31.5	68.5	100.0 (9,573)
	χ^2 = 116501.85		P-value = 0.000	χ^2 = 19399.94		P-value = 0.000
ภาคใต้						
รายได้1,200 บาท						
และต่ำกว่า	19.2	80.8	100.0 (76)	20.9	79.1	100.0 (47)
1,201 - 3,600 บาท	18.4	81.6	100.0 (1,301)	25.4	74.6	100.0 (1,208)
3,601 - 6,000 บาท	21.6	78.4	100.0 (1,908)	22.5	77.5	100.0 (2,235)
มากกว่า 6,000 บาท	15.3	84.7	100.0 (2,368)	26.3	73.7	100.0 (4,693)
รวม	18.7	81.3	100.0 (5,653)	25.1	74.9	100.0 (8,183)
	χ^2 = 5925.44		P-value = 0.000	χ^2 = 2529.79		P-value = 0.000

(ร้อยละ 35.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 35.2) และในภาคเหนือ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่เป็นลูกจ้างที่มีรายได้ 1,200 บาทและต่ำกว่ามีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 34.0)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของลูกจ้างกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ในปี พ.ศ.2542 แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของลูกจ้างกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรอายุ และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย สำหรับปี พ.ศ.2545 พบว่า เมื่อควบคุมด้วย

ตัวแปรอายุ เขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัย แบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงเช่นกัน แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของลูกจ้างกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง หรือความสัมพันธ์ลวง

4.2.7 เขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัยทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท มักมีความแตกต่างกันทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกหรือระบบสาธารณูปโภคในด้านต่างๆ และประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน อาจจะมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ซึ่งประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรรม ในขณะที่ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองประกอบอาชีพที่มีความหลากหลาย ทั้งในหน่วยงานราชการ เอกชน รวมถึงรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นอยู่และโอกาสของแต่ละบุคคล สิ่งต่างๆเหล่านี้ย่อมส่งผลทำให้ความต้องการในการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทแตกต่างกันด้วย ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 36) พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ทั้งในปี พ.ศ.2542 (ร้อยละ 24.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 13.6) และในปี พ.ศ.2545 (ร้อยละ 24.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 13.1) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชาติเฉลิม สุรชัยชาญ (2544: 87) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546: 2) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชากรวัยแรงงานในเขตชนบทเป็นแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีอาชีพเกษตรกรรมและมีรายได้ค่อนข้างต่ำ ทำให้ประชากรวัยแรงงานจะต้องพัฒนาศักยภาพการทำงานของตนเองเพื่อจะนำมาซึ่งรายได้ที่สูงขึ้น ดังนั้นสรุปได้ว่า เขตที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน โดยข้อค้นพบดังกล่าวเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากเดิมเล็กน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มดีขึ้น จึงทำให้ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานลดลง

ตารางที่ 36 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ.2545)

เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง	13.6	86.4	100.0 (81,447)	13.1	86.9	100.0 (98,712)
เขตชนบท	24.9	75.1	100.0 (43,422)	24.4	75.6	100.0 (67,803)
รวม	21.2	78.8	100.0 (124,869)	20.6	79.4	100.0 (166,515)
	χ^2 = 755190.83		P-value = 0.000	χ^2 = 816099.53		P-value = 0.000

ตารางที่ 37 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและอายุ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี						
เขตเมือง	17.7	82.3	100.0 (17,444)	21.0	79.0	100.0 (18,864)
เขตชนบท	32.9	67.1	100.0 (8,616)	34.1	65.9	100.0 (12,556)
รวม	28.0	72.0	100.0 (26,060)	29.8	70.2	100.0 (31,420)
	χ^2 = 281222.77		P-value = 0.000	χ^2 = 207249.86		P-value = 0.000
25 - 44 ปี						
เขตเมือง	17.1	82.9	100.0 (36,615)	14.7	85.3	100.0 (42,669)
เขตชนบท	31.6	68.4	100.0 (19,105)	29.5	70.5	100.0 (28,639)
รวม	26.6	73.4	100.0 (55,720)	24.3	75.7	100.0 (71,308)
	χ^2 = 482682.11		P-value = 0.000	χ^2 = 562430.01		P-value = 0.000
45 - 64 ปี						
เขตเมือง	5.8	94.2	100.0 (19,947)	6.4	93.6	100.0 (26,956)
เขตชนบท	12.1	87.9	100.0 (11,347)	14.0	86.0	100.0 (19,057)
รวม	10.1	89.9	100.0 (31,294)	11.6	88.4	100.0 (46,013)
	χ^2 = 96373.99		P-value = 0.000	χ^2 = 145958.55		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 (ต่อ)

เขตที่อยู่อาศัย	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
65 ปีขึ้นไป						
เขตเมือง	0.7	99.3	100.0 (7,433)	0.7	99.3	100.0 (10,223)
เขตชนบท	1.3	98.7	100.0 (4,351)	1.8	98.2	100.0 (7,551)
รวม	1.1	98.9	100.0 (11,784)	1.5	98.5	100.0 (17,774)
	χ^2 = 1788.736		P-value = 0.000	χ^2 = 7365.103		P-value = 0.000

ตารางที่ 38 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

เขตที่อยู่อาศัย /	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
ภาคที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร						
เขตเมือง	11.1	89.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
รวม	11.1	88.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
	χ^2 = 5961121		P-value = 0.000	χ^2 = 6410979		P-value = 0.000
ภาคกลาง (ยกเว้นกทม.)						
เขตเมือง	11.0	89.0	100.0 (23,541)	6.9	93.1	100.0 (30,478)
เขตชนบท	13.3	86.7	100.0 (12,729)	10.1	89.9	100.0 (23,646)
รวม	12.5	87.5	100.0 (36,270)	9.0	91.0	100.0 (54,124)
	χ^2 = 12285.97		P-value = 0.000	χ^2 = 31485.48		P-value = 0.000
ภาคเหนือ						
เขตเมือง	17.6	82.4	100.0 (17,771)	20.3	79.7	100.0 (20,482)
เขตชนบท	24.8	75.2	100.0 (9,919)	24.6	75.4	100.0 (14,686)
รวม	23.4	76.6	100.0 (27,690)	23.7	76.3	100.0 (35,168)
	χ^2 = 40072.19		P-value = 0.000	χ^2 = 15102.76		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 (ต่อ)

เขตที่อยู่อาศัย / ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
เขตเมือง	20.8	79.2	100.0 (21,398)	23.5	76.5	100.0 (23,099)
เขตชนบท	34.0	66.0	100.0 (13,176)	32.5	67.5	100.0 (16,653)
รวม	32.0	68.0	100.0 (34,574)	31.0	69.0	100.0 (39,752)
	χ^2 = 152938.52		P-value = 0.000	χ^2 = 81951.13		P-value = 0.000
ภาคใต้						
เขตเมือง	15.4	84.6	100.0 (13,270)	19.3	80.7	100.0 (15,171)
เขตชนบท	16.9	83.1	100.0 (7,598)	23.6	76.4	100.0 (12,818)
รวม	16.6	83.4	100.0 (20,868)	22.6	77.4	100.0 (27,989)
	χ^2 = 1584.21		P-value = 0.000	χ^2 = 10989.24		P-value = 0.000

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและอายุ (ตารางที่ 37) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 37) ทั้งในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองในทุกช่วงอายุ

นอกจากนี้พบว่าความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ในขณะที่ช่วงอายุ 25-44 ปีประชากรวัยแรงงานมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากปี พ.ศ.2542 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะประชากรวัยแรงงานในช่วงอายุนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้มีงานทำมั่นคงและพอใจในตำแหน่งหน้าที่การทำงาน จึงอาจจะไม่คำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพในการทำงานอีกต่อไป

การพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและภาคที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 38) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 36) ทั้งในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 กล่าวคือ ในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีความต้องการ

พัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ขณะที่ในกรุงเทพมหานครที่ไม่ได้กล่าวถึงพื้นที่ในเขตชนบท

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากเดิมเช่นเดียวกันในกรุงเทพมหานคร ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง ในขณะที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น และในภาคใต้ ประชากรวัยแรงงานทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทและเขตเมืองมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน กล่าวโดยสรุป เมื่อนำตัวแปรอายุ และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุมพบความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่แท้จริง

4.2.8 ภาคที่อยู่อาศัย

ภาคที่อยู่อาศัยที่ต่างกันย่อมมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชากรในแต่ละภาค และส่งผลทำให้ความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานสถิติแห่งชาติและมูลนิธิพัฒนาไท (2543:2), สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546:2) และชาติเฉลิม สุรชัยชาญ (2544: 89) ที่กล่าวว่า ภาคที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานที่ต่างกัน และในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน (ตารางที่ 39) พบว่า ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ ทั้งในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานสถิติแห่งชาติและมูลนิธิพัฒนาไท (2543:2) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2546:2) โดยการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ในปี พ.ศ.2542 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 32.0) รองลงเป็นประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ (ร้อยละ 23.4), ประชากร

ตารางที่ 39 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามภาคที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กรุงเทพมหานคร	11.1	88.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
ภาคกลาง	12.5	87.5	100.0 (36,270)	9.0	91.0	100.0 (54,124)
ภาคเหนือ	23.4	76.6	100.0 (27,690)	23.7	76.3	100.0 (35,168)
ภาคตะวันออก/เหนือ	32.0	68.0	100.0 (34,574)	31.0	69.0	100.0 (39,752)
ภาคใต้	16.6	83.4	100.0 (20,868)	22.6	77.4	100.0 (27,989)
รวม	21.2	78.8	100.0 (124,869)	20.6	79.4	100.0 (166,515)
	χ^2 = 1974088		P-value = 0.000	χ^2 = 2480386.21		P-value = 0.000

วัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ (ร้อยละ 16.6), ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) (ร้อยละ 12.5) และที่เหลือเป็นประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 11.1)

ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง (ร้อยละ 31.0) รองลงมาเป็นประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ (ร้อยละ 23.7), ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ (ร้อยละ 22.6), กรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 9.4) ซึ่งใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) (ร้อยละ 9.0) ดังนั้นกล่าวได้ว่า ภาคที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน โดยประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากโครงสร้างแรงงานของประเทศ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ ดังนั้นเพื่อการพัฒนาทักษะการทำงานของตนเอง ทำให้ประชากรวัยแรงงานในภาคนี้มีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าภาคอื่นๆ และในการเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 กับปี พ.ศ.2545 พบว่า ในปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลงจากเดิม (ร้อยละ 21.2 ลดลงเหลือร้อยละ 20.6)

ตารางที่ 40 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามภาคที่อยู่อาศัยและอายุ (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
15 - 24 ปี						
กรุงเทพมหานคร	14.1	85.9	100.0 (1,277)	15.6	84.4	100.0 (2,127)
ภาคกลาง	16.3	83.7	100.0 (7,334)	14.8	85.2	100.0 (10,313)
ภาคเหนือ	30.2	69.8	100.0 (5,195)	34.5	65.5	100.0 (5,671)
ภาคตะวันออก/เหนือ	40.7	59.3	100.0 (7,553)	40.4	59.6	100.0 (7,477)
ภาคใต้	23.7	76.3	100.0 (4,701)	34.0	66.0	100.0 (5,832)
รวม	28.0	72.0	100.0 (26,060)	29.8	70.2	100.0 (31,420)
	χ^2 = 648726.91		P-value = 0.000	χ^2 = 655132.56		P-value = 0.000
25 - 44 ปี						
กรุงเทพมหานคร	13.7	86.3	100.0 (2,695)	10.4	89.6	100.0 (4,583)
ภาคกลาง	16.1	83.9	100.0 (16,291)	10.1	89.9	100.0 (23,664)
ภาคเหนือ	31.1	68.9	100.0 (12,135)	29.4	70.6	100.0 (14,143)
ภาคตะวันออก/เหนือ	40.5	59.5	100.0 (15,059)	38.4	61.6	100.0 (16,639)
ภาคใต้	20.4	79.6	100.0 (9,540)	25.7	74.3	100.0 (12,279)
รวม	26.6	73.4	100.0 (55,720)	24.3	75.7	100.0 (71,308)
	χ^2 = 1216018		P-value = 0.000	χ^2 = 1606071.5		P-value = 0.000
45 - 64 ปี						
กรุงเทพมหานคร	4.0	96.0	100.0 (1,145)	3.4	96.6	100.0 (2,127)
ภาคกลาง	6.2	93.8	100.0 (8,958)	5.0	95.0	100.0 (14,247)
ภาคเหนือ	11.0	89.0	100.0 (7,344)	14.1	85.9	100.0 (10,876)
ภาคตะวันออก/เหนือ	16.0	84.0	100.0 (9,059)	17.6	82.4	100.0 (11,678)
ภาคใต้	6.2	93.8	100.0 (4,788)	12.1	87.9	100.0 (7,085)
รวม	10.1	89.9	100.0 (31,294)	11.6	88.4	100.0 (46,013)
	χ^2 = 242627.32		P-value = 0.000	χ^2 = 356985.08		P-value = 0.000

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 (ต่อ)

ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และอายุ	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
65 ปีขึ้นไป						
กรุงเทพมหานคร	1.0	99.0	100.0 (350)	0.3	99.7	100.0 (645)
ภาคกลาง	0.4	99.6	100.0 (3,685)	0.9	99.1	100.0 (5,900)
ภาคเหนือ	1.5	98.5	100.0 (3,011)	1.6	98.4	100.0 (4,478)
ภาคตะวันออก/เหนือ	1.4	98.6	100.0 (2,901)	2.4	97.6	100.0 (3,958)
ภาคใต้	1.1	98.9	100.0 (1,837)	1.5	98.5	100.0 (2,793)
รวม	1.1	98.9	100.0 (11,784)	1.5	98.5	100.0 (17,774)
	χ^2 = 5734.521		P-value = 0.000	χ^2 = 13834.758		P-value = 0.000

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามภาคที่อยู่อาศัยและอายุ (ตารางที่ 40) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 39) กล่าวคือ ในปี พ.ศ.2542 ในช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนใกล้เคียงกับประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 1.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 1.4) ในขณะที่ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี, 25 – 44 ปี และในช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 40.7 ร้อยละ 40.5 และร้อยละ 16.0 ตามลำดับ) สำหรับในปี พ.ศ.2545 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม กล่าวคือ ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในช่วง 25 – 44 ปี ในช่วงอายุ 45 – 64 ปี และในช่วงอายุ 65 ปี ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 40.4 ร้อยละ 38.4 ร้อยละ 17.6 และร้อยละ 2.4 ตามลำดับ)

ในการเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 พบว่า ปี พ.ศ.2545 ในช่วงอายุ 15-24 ปีและอายุ 65 ปีขึ้นไป ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ช่วงอายุ 25 – 44 ปีและช่วงอายุ 45 – 64 ปี ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนลดลง

ตารางที่ 41 ร้อยละของความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงาน จำแนกตามภาคที่อยู่อาศัยและเขตที่อยู่อาศัย (เปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545)

ภาคที่อยู่อาศัย	พ.ศ.2542			พ.ศ.2545		
และเขตที่อยู่อาศัย	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
เขตเมือง						
กรุงเทพมหานคร	11.1	88.9	100.0 (5,467)	9.4	90.6	100.0 (9,482)
ภาคกลาง	11.0	89.0	100.0 (23,541)	6.9	93.1	100.0 (30,478)
ภาคเหนือ	17.6	82.4	100.0 (17,771)	20.3	79.7	100.0 (20,482)
ภาคตะวันออก/เหนือ	20.8	79.2	100.0 (21,398)	23.5	76.5	100.0 (23,099)
ภาคใต้	15.4	84.6	100.0 (13,270)	19.3	80.7	100.0 (15,171)
รวม	13.6	86.4	100.0 (81,447)	13.1	86.9	100.0 (98,712)
	χ^2 = 178339.7		P-value = 0.000	χ^2 = 572769.60		P-value = 0.000
เขตชนบท						
ภาคกลาง	13.3	86.7	100.0 (12,729)	10.1	89.9	100.0 (23,646)
ภาคเหนือ	24.8	75.2	100.0 (9,919)	24.6	75.4	100.0 (14,686)
ภาคตะวันออก/เหนือ	34.0	66.0	100.0 (13,176)	32.5	67.5	100.0 (16,653)
ภาคใต้	16.9	83.1	100.0 (7,598)	23.6	76.4	100.0 (12,818)
รวม	24.9	75.1	100.0 (43,422)	24.4	75.6	100.0 (67,803)
	χ^2 = 1202473		P-value = 0.000	χ^2 = 1255976.45		P-value = 0.000

ในการพิจารณาความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานจำแนกตามภาคที่อยู่อาศัยและเขตที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 40) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ตารางที่ 39) ทั้งในปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 กล่าวคือ ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสูงกว่าประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคอื่นๆ โดยในปี พ.ศ.2542 เขตเมือง ประชากรวัยแรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนร้อยละ 20.8และในเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานมีความต้องการในสัดส่วนร้อยละ 34.0 และในปี พ.ศ.

2545 เขตเมือง ประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการในสัดส่วนร้อยละ 23.5 และเขตชนบทมีสัดส่วนร้อยละ 32.5

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของประชากรวัยแรงงานระหว่างปี พ.ศ.2542 และปี พ.ศ.2545 พบว่า ปี พ.ศ.2545 ประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานลดลง แม้ว่าในภาคใต้ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ประชากรวัยแรงงานจะมีแนวโน้มต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของประชากรวัยแรงงานยังคงมีความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน สรุปได้ว่า เมื่อนำตัวแปรอายุ และเขตที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาคที่อยู่อาศัยกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานมีแบบแผนความสัมพันธ์ที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่แท้จริง

กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสองตัวแปรระหว่างลักษณะทางประชากรและลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมกับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานในปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ.2545 โดยใช้การวิเคราะห์แบบตารางไขว้ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน ได้แก่ ตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพการทำงาน เขตที่อยู่อาศัย และภาคที่อยู่อาศัย เป็นตัวแปรที่มีทิศทางเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ในขณะเดียวกันพบว่า ตัวแปรอาชีพ มีทิศทางเป็นไปตามสมมุติฐานของการศึกษาเฉพาะในปี พ.ศ.2545 ซึ่งในปี พ.ศ.2542 ผลการศึกษาของตัวแปรดังกล่าว ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ส่วนตัวแปรสถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และระดับการศึกษา ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้งในปี พ.ศ.2542 และพ.ศ.2545 และเมื่อพิจารณาด้วยตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรเพศ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ และรายได้ของลูกจ้าง กับตัวแปรตามความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานมีแบบแผนความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริง (ความสัมพันธ์ลวง) ในขณะที่เมื่อนำตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัยเข้ามาควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุ ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย และตัวแปรภาคที่อยู่อาศัย

กับความต้องการพัฒนาขีดความสามารถในการทำงาน พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวยังคงเป็นความสัมพันธ์คงเดิม (ความสัมพันธ์ที่แท้จริง)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย